

ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«ԱՐՓԱ-ՍԵՎԱՆ»

Բաց բաժնետիրական ընկերություն

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

N50006-1y 27.04.2015թ.

հաշվետվության համարն ու ամսաթիվը

0012, ք. Երևան, Վ. Վաղարշյան 20, հեռ.(010)26-08-62, ֆաքս (010)26-11-00, e-mail:
info@arpa-sevan.am

գտնվելու վայրը, հասցեն, կապի միջոցները

Տեղաբաշխված արժեթղթերի դասը

հասարակ անվանական բաժնետոմսեր

Արժեթղթերի քանակը

20452 հատ

Արժեթղթերի անվանական արժեքը

2500 դրամ

«Մենք ստորագրող անձինք, հավաստիացնում ենք, որ ֆինանսական հաշվետվությունները ճշգրիտ և լիարժեք ձևով արտացոլում են ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի իրական պատկերը, իսկ կառավարման մարմինների տարեկան զեկույցը ճշգրիտ և լիարժեք ձևով արտացոլում է ընկերության ընդհանուր վիճակը, բիզնեսի արդյունքները և զարգացումը և ներառում է այն հիմնական ռիսկերի նկարագիրը, որի հետ առնչվել կամ առնչվում է ընկերությունը»:

Պատասխանատու անձինք՝

Սեդա Փարսյան

Զորիկ Վարդանյան

գլխավոր տնօրեն

գլխավոր հաշվապահ

խորհրդի անդամ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Տեղեկություններ ընկերության մասին.....	2
2. Արտաքին աուդիտի իրականացնող անձը.....	2
3. Կառավարման մարմինները և կառավարման մարմնի անդամները ...	2
4. Տեղեկություններ դուստր և փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ	5
5. Խոշոր բաժնետերերը	5
6. Աշխատակիցները	6
7. Արտոնագրեր և լիցենզիաները.....	6
8. Բիզնեսի արդյունքների նկարագիրը.....	7
9. Հիմնական միջոցները.....	8
10. Ֆինանսական վերլուծություն.....	10
11. Շահույթի բաշխումը և կանխատեսումը.....	16

ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑ

1. Տեղեկություններ ընկերության մասին

«Արփա-Սևան» բաց բաժնետիրական ընկերությունը հիմնադրվել է 1969թ., որպես «Արփա-Սևան» հատուկ մասնագիտացված շինարարական կազմակերպություն: 1995թ.-ին վերակազմավորվել է ՀՀ էներգետիկայի նախարարության «Արփա-Սևան» ՓԲԸ, իսկ 1998թ.-ին «Արփա-Սևան» ԲԲԸ:

Ընկերության կանոնադրական կապիտալը կազմում է 51 130 000 ՀՀ դրամ: Ընկերության հիմնական գործունեությունը կապիտալ շինարարության իրականացումն է քաղաքաշինության, էներգետիկական, հիդրոտեխնիկական, կապի և տրանսպորտային ոլորտներում:

19.01.2011թ. «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ կողմից ընկերության հասարակ (սովորական) անվանական բաժնետոմսերը ցուցակվել և ընդգրկվել են Բորսայի բաժնետոմսերի երկրորդային (B) ցուցակում, և թույլատրել առևտրին ցուցակված բաժնետոմսերի, հասցեական գործարքների և ռեպո գործարքների հարթակներում:

Սկսած 2011թ.-ից ընկերությունը հետևում է ՀՀ Կառավարության 30.12.2012թ. N 1769-Ա որոշմամբ հավանության արժանացած Կորպորատիվ կառավարման կանոնագրքի սկզբունքներին:

2. Արտաքին աուդիտն իրականացնող անձը

Ընկերության աուդիտը իրականացնում է «ԹՄ Աուդիտ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը:

«ԹՄ Աուդիտ» ՓԲԸ գտնվելու վայրն է ՀՀ, Երևան 0010, Ամիրյան 4/6

«ԹՄ Աուդիտ» ՓԲԸ այլ մասնագիտական միություններին չի անդամակցում:

3. Կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները

Ընկերության կառավարման բարձրագույն մարմինը բաժնետերերի ընդհանուր ժողովն է: Կառավարման մյուս մարմիններն են՝ Խորհուրդը, Վերստուգող հանձնաժողովը, Գլխավոր տնօրենը և Վարչությունը:

Ընկերության Խորհրդի քանակական կազմը սահմանված է 8 անդամից:

Ընկերության վերստուգող հանձնաժողովը կազմված է 3 անդամից:

Ընկերության վարչության կազմը սահմանված է 10 անդամից:

Ընկերության կառավարման մարմինների անդամների վերաբերյալ տեղեկությունները ներկայացվում են ներքոհիշյալ աղյուսակներում:

3.1.Խորհուրդ և վարչություն

Աղյուսակ 1

	Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Բնակության (հաշվառման) վայրը	Զբաղեցրած պաշտոնը		Անձին պատկանող Ընկերության բաժնետոմսերի քանակը
			ընկերությունում	փոխկապակցված ընկերությունում	
1.	Դավթյան Ատոմ Ռազմիկի	ք. Երևան, Մամիկոնյանց 24/2	Խորհրդի նախագահ	«Նավասարդ շինարար» ՍՊԸ և «Էմի-պլաստ» ՍՊԸ տնօրեն, «Դիլիջանի առողջարան» ԲԲԸ Խորհրդի անդամ	155հատ / 0.7578 %
2.	Հակոբյան Պարույր Հակոբի	ք.Երևան, Անտառային փող. 122/7 տուն	Գլխ. տնօրեն, Վարչության նախագահ	«Սեղմ գեփյուն» ՍՊԸ և «Զրասահք» ՍՊԸ- տնօրեն, «Արփա-Սևան» ԲՀ - հոգաբարձուների Խորհրդի նախագահ,	113հատ/ 0.5525%
3.	Նավասարդյան Կարինե Արշավիրի	ք. Երևան,Զ. Սարկավագի 123.36	Խորհրդի անդամ	«Դիլիջանի առողջարան» ԲԲԸ Խորհրդի անդամ	2673հատ / 13.0696 %
4.	Հակոբյան Արմեն Ռաֆիկի	ք. Երևան, Զ.Սարկավագի 19/ա	Խորհրդի անդամ, Գլխ.տնօր. 1- ին տեղ. գլխ. ճարտ.	«Բազենք» ՓԲԸ -տնօրեն, Խորհրդի անդամ, «Դիլիջանի առողջարան» ԲԲԸ Խորհրդի անդամ	505հատ / 2.4692 %
5.	Վարդանյան Զորիկ Հովհաննեսի	ք. Երևան, Նորքի 8-րդ գանգ.29շ 33բն	Խորհրդի անդամ, Պլանա- տնտեսագ. բաժնի պետ	«Դիլիջանի առողջարան» ԲԲԸ Խորհրդի անդամ «Արփա-Սևան» ԲՀ - հոգաբարձուների Խորհրդի անդամ,	34հատ / 0.1662 %
6.	Պետրոսյան Ռաֆայել Կառլենի	ք. Երևան, Ա- Սերոբի 7-29	Խորհրդի անդամ, Մարքեթինգի ԲՊ տեղակալ	-	8հատ/ 0,03912%
7.	Աղայան Ռուզան Պավլիկի	ք. Երևան, Ավան, Դուրյան 44-50	Խորհրդի անդամ, ճարտարա գետ	-	8հատ/ 0,03912%
8.	Դանիելյան Արթուր Ռոբերտի	ք. Երևան, Վահագնի թղմ. 3տեղ. Արաքս 33	Խորհրդի անդամ	-	0
9.	Փարսյան Սեդա Սերբիայի	ք. Երևան, Գր. Արծրունի 92-17	Գլխ. հաշվապահ	«Դիլիջանի առողջարան» ԲԲԸ, «Զրասահք» ՍՊԸ և «Սի-լաբ» ՍՊԸ- ներում գլխ. հաշվապահ	26 հատ / 0.1271 %
10.	Հակոբյան Վահրամ Զանիկի	ք.Երևան, Նորք 9փ.26տուն	գլխ.տնօրենի տեղակալ ֆինանս գծով	«Բազենք» ՓԲԸ - փոխտնօրեն ֆինանսական գծով, «Զրասահք» ՍՊԸ - փոխտնօրեն	0

11.	Պետրոսյան Գևորգ Սկրտչի	ք.Երևան, Էրեբունի փող. 262. 23բն.	գլխ. տնօրենի տեղ. ՈԱՍ թունելների շահագործման գծով	«Թունել» ՍՊԸ տնօրեն	0
12.	Ղազարյան Արտաշես Սոսիկի	ք.Երևան, Սարկավագի 121 բն. 15	Մարքետինգի բաժնի պետ	-	42հատ / 0.2054 %
13.	Աղեկյան Աշխեն Նորիկի	ք.Երևան, Գուլակյան 80/48	Կադր.բաժնի պետ	«Դիլիջանի առողջարան» ԲԲԸ, վերստուգող հանձնաժ. նախագահ, «Բազենք» ՓԲԸ - Կադրերի ԲՊ	14հատ / 0.0685 %
14.	Փառլաբյան Հարություն Կորյունի	ք.Երևան, Այգեստան 9փ.412.28բն.	Արտադրա. տեխ. բաժնի ղԺՊ	-	13հատ / 0.0635 %
15.	Հարությունյան Աշոտ Տիգրանի	ք.Երևան, Դավիթաշեն 1թ. 32/24	Գլխ. մեխանիկ	-	0
16.	Այվազյան Գեորգի Արմենակի	ք.Երևան, Գյուլի քեխվյան նրբ. 22.56բն.	Գլխ. էներգետիկ	-	0

3.2. Վերստուգող հանձնաժողով

Աղյուսակ 2

	Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Բնակության (հաշվառման) վայրը	Զբաղեցրած պաշտոնը		Անձին պատկանող ընկերության բաժնետոմսերի քանակը
			ընկերությունում	փոխկապակցված ընկերությունում	
1.	Պետրոսյան Գագիկ Նորայրի	ք. Երևան, Մաշտոցի պող. 2 40ա, բն 18	Տեղամասի պետ	-	0
2.	Եղիյան Սպարտակ Սերյոժայի	ք.Երևան, Կոմիտասի 19/8-16	Իրավաբանական բաժնի պետ	-	144հատ / 0.7041 %
3	Գևորգյան Նարինե Պարույրի	ք. Երևան, Նորագավիթ, 8-րդ կմ., 2-շենք	Հաշվապահ	-	2հատ / 0.0098 %

Տեղեկություններ ընկերության կառավարման մարմնի անդամների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ:

Ընկերության խոշոր բաժնետեր Զ. Հակոբյանի հետ, որպես միևնույն ընտանիքի անդամ, փոխկապակցված անձիք են ընկերության կառավարման մարմնի հետևյալ անդամները՝

- Որդին - ընկերության գլխավոր տնօրեն՝ Պարույր Հակոբյանը
- Եղբայրը - ընկերության գլխ.ճարտ. խորհրդի անդամ՝ Արմեն Հակոբյանը,
- Քրոջ ամուսինը - ընկերության խորհրդի նախագահ՝ Ատոմ Դավթյանը

Վերջին հինգ տարվա ընդացքում ընկերության կառավարման մարմինների անդամների նկատմամբ դատական գործեր չեն հարուցվել, պետական որևէ կառավարման մարմնի կողմից պատասխանատվության չեն ենթարկվել և առնչություն չեն ունեցել որևէ սնանկության, լուծարման կամ սնանկ ճանաչված անձի ակտիվների կառավարման գործընթացի հետ:

- Շահերի բախում որպես թողարկողի կառավարման մարմնի անդամ թողարկողի նկատմամբ իր պարտականությունների և իր անձնական շահերի միջև բացակայում է:

4. Տեղեկություններ դուստր և փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ

4.1.«Արփա-Սևան» բաց բաժնետիրական ընկերությունը՝

- 15.06.2004թ. հիմնադրել է «Արփա-Սևան նախագիծ» փակ բաժնետիրական դուստր ընկերությունը: Հասցեն՝ 0012. ք. Երևան Վ. Վաղարշյան -20:

«Արփա-Սևան» ԲԲԸ տիրապետում է դուստր ընկերության բաժնային արժեթղթերի 100 տոկոսին: «Արփա-Սևան» ԲԲԸ և «Արփա-Սևան նախագիծ» ՓԲԸ կառավարման մարմինների անդամները փոխկապակցված անձիք չեն:

«Արփա-Սևան նախագիծ» ՓԲԸ կառավարման մարմինների անդամները և նրանց հետ փոխկապակցված անձինք չեն հանդիսանում են «Արփա-Սևան» ԲԲԸ բաժնետերեր:

- 23.08.2010թ. հիմնադրել է «Արփա-Սևան» Բարեգործական Հիմնադրամը: Հասցեն՝ 0012. ք. Երևան Վ. Վաղարշյան -20:

4.2. Ընկերության հետ փոխկապակցված իրավաբանական անձինք են՝

1. «Դիլիջանի առողջարան» ԲԲԸ
2. «Բազենք» ՓԲԸ
3. «Զրասահք» ՍՊԸ
4. «Մեղմ Զեփյուն» ՍՊԸ
5. «Էմի Պլաստ» ՍՊԸ
6. «Նավասարդ շինարար» ՍՊԸ
7. «Թունել» ՍՊԸ
8. «Սի-լաք» ՍՊԸ

5. Խոշոր բաժնետերերը

Ընկերության խոշոր բաժնետերերն են՝

1.Հակոբյան Հակոբ Ռաֆիկի - տիրապետում է 11 286 հատ բաժնետոմսի, որը կազմում է Ընկերության կանոնադրական կապիտալի 55,183 %-ը:

2. Նավասարդյան Կարինե Արշավիրի - տիրապետում է 2673 հատ բաժնետոմսի, որը կազմում է Ընկերության կանոնադրական կապիտալի 13.0696 % -ը:

Բոլոր բաժնետերերին պատկանող բաժնետոմսերից յուրաքանչյուրը տալիս են ձայնի միևնույն իրավունքը:

6. Աշխատակիցները

Ընկերության աշխատակիցների թվաքանակի վերաբերյալ տվյալները ներկայացված են թիվ -3 աղյուսակում:

Աղյուսակ 3

	Տարեթվերը			
	2011թ.	2012թ.	2013թ.	2014թ.
Աշխատողների միջին տարեկան թվաքանակը, մարդ	664	582	469	481
որից ղեկավարներ	62	57	51	49

7. Արտոնագրեր և լիցենզիաներ

1. ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարություն

ԼԻՑԵՆԶԻԱ 7496

Քաղաքաշինության բնագավառում շինարարության իրականացում
(Բացառությամբ շինարարության թույլտվություն չպահանջվող աշխատանքների)
Տրված է 14.02.2003թ. գործողության ժամկետը - անժամկետ

1.1. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ՆԵՐԴԻՐ N 7496 - 01

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ ԲՆԱԿԵԼԻ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԵՎ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ
Տրված է 14.02.2003թ. գործողության ժամկետը - անժամկետ

1.2. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ՆԵՐԴԻՐ N 7496 - 02

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ
Տրված է 14.02.2003թ. գործողության ժամկետը - անժամկետ

1.3. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ՆԵՐԴԻՐ N 7496 - 03

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ ՀԻՂՐՈՏՈՒՆԻԿԱԿԱՆ
Տրված է 14.02.2003թ. գործողության ժամկետը - անժամկետ

1.4. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ՆԵՐԴԻՐ N 7496 - 04

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ
Տրված է 14.02.2003թ. գործողության ժամկետը - անժամկետ

1.5. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ՆԵՐԴԻՐ N 7496 - 05

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ ԿԱՊԻ
Տրված է 14.02.2003թ. գործողության ժամկետը - անժամկետ

2. Հայաստանի Հանրապետության Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն ԼԻՑԵՆԶԻԱ

Պայթուցիկ նյութերի, պայթեցման սարքավորումների առևտրի և պայթեցման աշխատանքների կատարման

ՊԵՐՄԱՊԱ N 32

Տրված է 11.02.2013թ. գործողության ժամկետը - անժամկետ:

8. Բիզնեսի արդյունքների նկարագիրը

Հիմնական գործունեությունը և շուկաները

2014թ. ընկերության կողմից կատարված շինարարական աշխատանքների և մատուցված ծառայությունների իրացումից հասույթը կազմել է 5 319 317 հազ.դր., որոնցից առավել կարևոր աշխատանքների և մատուցված ծառայությունների վերաբերյալ տեղեկությունները ներկայացված են թիվ -4 աղյուսակում:

Աղյուսակ 4

	Պատվիրատու կազմակերպության և կառույցի անվանումը	հազ.դր.
1	Աշխատանքների կատարումից հասույթ, այդ թվում՝	4 577 504.8
1.1	«Սեծն Էրիկ» ՍՊԸ Դիլիջան քաղաքում գտնվող թիվ – 1 ցամաքուրդային թունելի վերակառուցում	482 521.7
1.2.	«Որոտան-Արփա-Սևան թունելների շահագործման վարչություն» ՊՀ.	
1.2.1.	«Որոտան-Արփա-Սևան» ջրային համակարգի տեխնիկական վիճակի բարելավման ու նորոգման շրջանակներում իրականացվող «Արփա-Սևան» թունելի առանձին հատվածների վերականգման և վերակառուցման աշխատանքներ;	1 433 153.6
1.2.2.	«Որոտան-Արփա-Սևան» թունելների շահագործման ծառայությունների մատուցում	206 252.4
1.3.	«ԴԻՍ Փրոփերթիս բարեգործական հիմնադրամ» Աղստև գետի ձախափնյա ափապաշտպան հենապատի վերակառուցում	233 749.2
1.4.	Երևանի ՋԷԿ ՓԲԸ K-250 տիպի կոմպրեսորի կայանքի կառուցման աշխատանքներ	208 427.4
1.5.	«Սիջազգային էներգետիկ կորպորացիա » ՓԲԸ	
1.5.1.	Արզնի ՀԷԿ-ի դերիվացիոն ակվեդուկների վերակառուցում	307 958.1
1.5.2.	Հրազդան ՀԷԿ-ի դերիվացիոն ջրատարի վերակառուցում	602 520.7
1.6.	«Հայջրմուկոյուղի» ՓԲԸ	
1.6.1.	Դիլիջան քաղաքի կեղտաջրերի մաքրման կայանի նախագծում և կառուցում;	380 221.1
1.6.2.	Ջերմուկ քաղաքի կեղտաջրերի մաքրման կայանի նախագծում և կառուցում	375 565.6
1.6.3	Մարտունի քաղաքի ջրամատակարարման ցանցի բարելավում	338 762.6
1.7.	Այլ աշխատանքներ	8 372.4

2	Ապրանքների վաճառքից հասույթ	362 323.4
3	Ծառայությունների մատուցումից հասույթ	318 182.3
4	Գործառնական վարձակալությունից հասույթ	30 686.9
5.	Այլ եկամուտներ	25 557.1

Ընկերության կողմից կատարված շինարարական աշխատանքները և մատուցած ծառայությունները հիմնականում իրացվում են ներքին շուկայում, ծառայությունների մի մասն էլ Արցախի Հանրապետությունում:

9. Հիմնական միջոցները

31.12.2014թ. դրությամբ ընկերության հիմնական միջոցների արժեքը կազմել է 5 237 993 հազ. դր., կուտակված մաշվածությունը՝ 2 379 954 հազ. դր., հաշվեկշռային արժեքը 2 858 039 հազ. դր.: Հիմնական միջոցների ընդհանուր մաշվածությունը կազմել է 45.4%:

Ըստ առանձին դասերի հիմնական միջոցների արժեքի, հաշվեկշռային արժեքի և կուտակված մաշվածության վերաբերյալ տվյալները ներկայացված են աղյուսակ - 5 ում:

Աղյուսակ 5

հազ. դրամ

Դասի անվանումը	Արժեքը	Կուտակված մաշվածություն	Հաշվեկշռ. արժեքը	Մաշվ ածքը %
Շենքեր և կառուցվածքներ	994,907	179,772	815,135	18.1
Մեքենա - սարքավորումներ	2,486,188	1,469,360	1,016,828	59.1
Տրանսպորտային միջոցներ	1,180,754	663,099	517,655	56.2
Արտադրական և տնտեսական գույք	50,540	36,818	13,722	72.8
Այլ հիմնական միջոցներ	42,155	30,905	11,250	73.3
Հողամասեր	483,449		483,449	
Ընդամենը հիմնական միջոցներ, 31.12.2014թ.	5,237,993	2,379,954	2,858,039	45.4

Նախորդ տարվա համապատասխան ցուցանիշները կազմել են՝

Ընդամենը հիմնական միջոցներ, 31.12.2013թ.	5,092,463	1,922,916	3,169,547	37.8
Նախորդ տարվա համեմատ աճը	145,530	457,038	-311,508	

Ընկերության հիմնական միջոցների արժեքը նախորդ տարվա համեմատ աճել է 2.86 %, որը բացարձակ արժեքով կազմում է 145 530 հազ.դր.:

Հիմնական միջոցների արժեքի աճը հիմնականում տեղի է ունեցել ընկերության կողմից նոր հիմնական միջոցների ձեռք բերման, ինչպես նաև գործող շինարարական մեքենաների և տրանսպորտային միջոցների հիմնանորոգման և արդիականացման արդյունքում:

Վերջին չորս տարիների ընթացքում Ընկերության կողմից նոր ձեռք բերված հիմնական միջոցների վերաբերյալ տվյալները ներկայացվում են աղյուսակ - 6 ում:

Աղյուսակ 6

Հիմնական միջոցների դասը	2011թ.	2012թ.	2013թ.	2014թ..
Մեքենաներ և սարքավորումներ	323 539	155 748	364 377	175 211
Տրանսպորտային միջոցներ	208 818	111 254	25 982	23 867
Այլ հիմնական միջոցներ	43 398	83 195	7 035	1 1530
Ընդամենը	575 755	350 197	394 394	210 608

Ընկերությունը նախատեսում է շարունակել գործող մեքենա-սարքավորումների արդիականացման և նոր հիմնական միջոցների ձեռքբերման գործընթացը, սակայն էական մեծություն կազմող հիմնական միջոցի ձեռքբերում ներկայումս չի նախատեսվում:

Ընկերության տրամադրության տակ գտնվող էական մեծություն կազմող հիմնական միջոցը դա ք. Երևան, Վ.Վաղարշյան – 20 հասցեում գտնվող 1840.1 քառ. մ. տարածքով չորս հարկանի վարչական շենքն է, որի շուկայական արժեքը իր զբաղեցրած հողատարածքի հետ միասին կազմում է 616 498 հազ.դրամ:

Ընկերությանը պատկանող էական մեծություն չկազմող, բայց ընկերության համար կարևոր նշանակություն ունեցող շենքերից, շինություններից և հողատարածքներից են՝

- ք. Երևան, Արտաշիսյան (Ծերեթեղի) -106 հասցեում գտնվող 903.2ք.մ. անշարժ գույքը 0.60637 հա հողատարածքով, որը օգտագործվում է ընկերության ավտոտրանսպորտային տեխնիկայի կայանման, վերանորոգման արհեստանոցների, պահեստների համար;
- ք. Երևան, Արտաշիսյան (Ծերեթեղի) -105 հասցեում գտնվող 1606.7ք.մ. անշարժ գույքը 1.78845 հա հողատարածքով, որը օգտագործվում է որպես ապրանքանյութական արժեքների պահեստավորման բազա, վերանորոգման արհեստանոց, բետոնի պատրաստման արտադրամաս և այլն;

Բոլոր հիմնական միջոցները սեփականության իրավունքով պատկանում են ընկերությանը:

Սեփականության իրավունքով ընկերությանը պատկանող գույքից՝

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ, որպես վարկային և բանկային երաշխիքների պայմանագրով սահմանված պարտավորությունների կատարման երաշխիք գրավադրված են՝

- ք. Երևան, Վ.Վաղարշյան – 20 հասցեում գտնվող վարչական շենքը;
- ԿԱՍԱԶ ԿԸ 55713-1Կ մակնիշի երկու ավտոկռունկները:

«Պրոմեթեյ Բանկ» ՍՊԸ-ում որպես վարկային և երաշխիքային պայմանագրով սահմանված պարտավորությունների կատարման երաշխիք գրավադրված են՝

- Ընկերության խոշոր բաժնետեր Հ. Հակոբյանին պատկանող 11 286 հատ անվանական բաժնետոմսերը;
- Atlas Copco XAS 137 DD EC BOX մոդելի 4 հատ շաժական կոմպրեսորները;
- Atlas Copco XAS 156 DD մոդելի 2 հատ շարժական կոմպրեսորները;
- Atlas Copco XAS 186 DD C3 EC BOX մոդելի 1 շաժական կոմպրեսորը;
- Atlas Copco QAX 40 մոդելի 6 հատ շարժական գեներատորները;
- HYUNDAI մակնիշի R 290 LC-7A մակնիշի թրթուրավոր էքսկավատորը;
- CAT-428F էքսկավատոր-ամբարձիչը;
- ELKON ELKOMIX 35 մոդելի բետոնի մշակման և արտադրության սարքավորումը;
- MAN TGA 41.480 8x4 BB WW մակնիշի ինքնաթափ ավտոմեքենան:

Գրավադրված հիմնական միջոցների օգտագործման սահմանափակումները կայանում է նրանում, որ առանց գրավառուի համաձայնության ընկերությունը չի կարող այլ տեղ գրավ դնել, վարձակալության հանձնել կամ օտարել այդ հիմնական միջոցները:

10. Ֆինանսական վերլուծություն

10.1. Ֆինանսական վիճակի և դրա փոփոխության վերլուծություն

Ֆինանսական վիճակի և դրա փոփոխության վերլուծությունը իրականացնելու համար ընկերության հաշվեկշիռը ներկայացվում է ներքոհիշյալ տեսքով՝

Աղյուսակ 7

Ցուցանիշների անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին		Նախորդ ժամանակաշրջանի վերջին		Աճը	
	հազ.դր.	%	հազ.դր.	%	հազ.դր.	%
<u>1.Ակտիվներ</u>	5,879,829	100.0	6,160,185	100.0	-280,356	95.4
<u>1.1. Ոչ ընթացիկ ակտիվներ</u>	3,658,939	62.2	3,954,376	64.2	-295,437	92.5
<u>1.2.Ընթացիկ ակտիվներ</u>	2,220,890	37.8	2,205,809	35.8	15,081	100.7
1.2.1. Պաշարներ	483,729	8.2	699,539	11.4	-215,810	69.1
1.2.2. Դեբիտորական պարտքեր	1,687,904	28.7	1,424,622	23.1	263,282	118.5
1.2.3. Դրամական միջոցներ	49,257	0.8	81,648	1.3	-32,391	60.3
<u>2.Պասիվներ</u>	5,879,829	100.0	6,160,185	100.0	-280,356	95.4
<u>2.1.Սեփական Կապիտալ</u>	4,403,140	74.9	4,262,816	69.2	140,324	103.3
<u>2.2.Փոխառու կապիտալ</u>	1,476,689	25.1	1,897,369	30.8	-420,680	77.8
2.2.1. Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ	434,711	7.4	552,959	9.0	-118,248	78.6
2.2.2. Ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ	572,817	9.7	289,162	4.7	283,655	198.1
2.2.3. Կրեդիտորական պարտք	469,133	8.0	1,054,233	17.1	-585,100	44.5

Ինչպես երևում է վերը ներկայացված աղյուսակից հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում նախորդ տարվա համեմատ Ընկերության ֆինանսական վիճակը բնութագրող հիմնական ցուցանիշներում տեղի են ունեցել ինչպես գումարային, այնպես էլ կառուցվածքային որոշակի փոփոխություններ, մասնավորապես՝

Ընկերության ակտիվները նախորդ տարվա համեմատ նվազել են 280 356 հազ.դրամով, կամ 4.6%, և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում կազմել են 5 879 829 հազ.դր.:

Նշված փոփոխությունը տեղի է ունեցել ոչ ընթացիկ ակտիվների 295 437 հազ.դր. կամ 7.5 % նվազումով, որը ամբողջովին պայմանավորված է հիմնական միջոցների տարեկան մաշվածությունով՝ 311 508 հազ.դր., կամ 9.8 % :

Թեև ընթացիկ ակտիվները գումարային արտահայտությամբ գործնականում չեն փոփոխվել, հարկ է նշել, որ դրանց առանձին հոդվածներում տեղի են ունեցել կառուցվածքային և գումարային զգալի փոփոխություններ, մասնավորապես՝

- պաշարների և ծառայությունների համար տրված կանխավճարները նախորդ տարվա վերջի համեմատ նվազել են – 189 773 հազ.դր., կամ 92.5%;
- առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը աճել են՝ – 263 282 հազ.դր., կամ 18.5%;
- դրամական միջոցները նվազել են՝ 32 391 հազ.դր., կամ 39.7%:

Վերը նշված փոփոխությունների արդյունքում ակտիվների կառուցվածքում 2 % նվազել է ոչ ընթացիկ ակտիվների ծավալը և համապատասխանաբար աճել է ընթացիկ ակտիվների ծավալը:

Ընկերության սեփական կապիտալի ոչ էական փոփոխության պայմաններում, զգալի փոփոխություններ են տեղի ունեցել փոխառու կապիտալի կառուցվածքում, մասնավորապես՝

- ոչ ընթացիկ պարտավորությունները նախորդ տարվա վերջի համեմատ նվազել են 118 248 հազ.դր., կամ 21.4%, հիմնականում երկարաժամկետ վարկերի՝ 124 665 հազ.դր. նվազման հաշվին;
- ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունները՝ կարճաժամկետ վարկերը և փոխառությունները, նախորդ տարվա վերջի համեմատ աճել են 283 655 հազ.դր., կամ 98.1%;
- կրեդիտորական պարտավորությունները նախորդ տարվա վերջի համեմատ նվազել են 585 100 հազ.դր., կամ 55.5%, հիմնականում կանխավճարների 524 007 հազ.դր. նվազման հաշվին:

Արդյունքում զգալի փոփոխություններ են տեղի ունեցել Ընկերության պասիվների կառուցվածքում: Սեփական կապիտալի տեսակարար կշիռը նախորդ տարվա 69.2%-ից աճել է 5.7 կետով և կազմել 74.9%, իսկ պարտավորությունների տեսակարար կշիռը 30.8% -ից նվազել և կազմել է 25.1%:

10.2. Ֆինանսական կայունության վերլուծություն

Ֆինանսական կայունության վերլուծությունը կատարվում է հետևյալ ցուցանիշների միջոցով՝

9.2.1. Ֆինանսական անկախության գործակից:

$$Q_1 = 4\,403\,140 / 5\,879\,829 = 0.75$$

Այս ցուցանիշի ցանկալի փոքրագույն մակարդակը կազմում է 0.5:

Ցուցանիշի 0.75 արժեքը ցույց է տալիս, որ ընկերությունն իր գործունեությունը հիմնականում ֆինանսավորում է սեփական կապիտալի հաշվին:

9.2.2. Պարտավորությունների և սեփական կապիտալի հարաբերակցության գործակից:

$$Q_2 = 1\,476\,689 / 4\,403\,140 = 0.34$$

Այս ցուցանիշի ցանկալի փոքրագույն մակարդակը կազմում է 1:

Ցուցանիշի 0.34 արժեքը ցույց է տալիս, որ ընկերության պարտավորությունները սեփական կապիտալի միավորի հաշվով գտնվում են ցածր մակարդակում և որ ընկերությունը ոչ բավարար մակարդակով է օգտվում փոխառու կապիտալից:

9.2.3. Ինքնավարության գործակից:

$$Q_3 = 4\,837\,851 / 5\,879\,829 = 0.82$$

Հաշվի առնելով Q_1 գործակցի մեծությունը՝ 0.75, կարելի է նշել, որ ինքնավարության գործակցի 0.82 արժեքը ցույց է տալիս, որ ընդհանուր երկարաժամկետ միջոցների մեջ սեփական կապիտալի գումարը գերակշռում է:

9.2.4. Գործող կապիտալ:

$$Q_4 = 2\,220\,890 - 1\,041\,978 = 1\,178\,912 \text{ հազ.դր.}$$

Գործող կապիտալի արժեքը ցույց է տալիս, որ ընթացիկ ակտիվները ապահովված են սեփական կապիտալով:

9.2.5. Ընթացիկ ակտիվների՝ գործող կապիտալով ապահովվածության գործակից:

$$Q_5 = 1\,178\,912 / 2\,220\,890 = 0.53$$

Այս ցուցանիշի նորմատիվային փոքրագույն արժեքը կազմում է 0.1:

Ցուցանիշի 0.53 արժեքը ցույց է տալիս, որ ընկերության ընթացիկ ակտիվները ապահովված են գործող կապիտալով:

9.2.6. Պաշարների՝ գործող կապիտալով ապահովվածության գործակից:

$$Q_6 = 1\,178\,912 / 468\,384 = 2.52$$

Այս ցուցանիշի նորմատիվային փոքրագույն արժեքը կազմում է 0.5:

Պաշարները ապահովված են գործող կապիտալով:

9.2.7. Սեփական կապիտալի մանրայնության գործակից:

$$Q_7 = 1\,178\,912 / 4\,403\,140 = 0.27$$

Այս ցուցանիշի նորմատիվային փոքրագույն արժեքը կազմում է 0.5:

Ցուցանիշի 0.27 արժեքը ցույց է տալիս, որ ընկերության սեփական կապիտալի հաշվին ձևավորված միջոցները ամբողջությամբ չեն օգտագործվում:

9.2.8. Գույքի ռեալ արժեքի գործակից:

$$Q_8 = 3\,326\,423 / 5\,879\,829 = 0.57$$

Այս ցուցանիշի համեմատաբար մեծ՝ 0.57 արժեքը (ընդունելի փոքրագույն արժեքը 0.5) ցույց է տալիս, որ ընկերության արտադրական պոտենցիալը գտնվում է բավարար վիճակում:

10.3. Հաշվեկշռի իրացվելիության վերլուծություն

Իրացվելիությունը բնութագրող ցուցանիշներն են՝

9.3.1. Ընթացիկ իրացվելիության գործակից

$$Q_9 = 2\,220\,890 / 1\,041\,978 = 2.13$$

Այս ցուցանիշի սահմանային նվազագույն արժեքը 2 է:
Ընթացիկ իրացվելիության գործակցի արժեքը մոտ է սահմանային նվազագույն արժեքին և ցույց է տալիս, որ Ընկերության ընթացիկ պարտավորությունները ապահովված են ընթացիկ ակտիվներով:

9.3.2. Արագ իրացվելիության գործակից:

$$Q_{10} = 1\,752\,506 / 1\,041\,978 = 1.68$$

Այս ցուցանիշի սահմանային փոքրագույն արժեքը 1 է:
Ընթացիկ իրացվելիության գործակցի արժեքը և ցույց է տալիս, որ Ընկերության ընթացիկ պարտավորությունները ապահովված են առավել իրացվելի ակտիվներով:

9.3.3. Բացարձակ իրացվելիության գործակից:

$$Q_{11} = 49\,257 / 1\,041\,978 = 0.05$$

Այս գործակցի ցանկալի արժեքը ընկած է (0.2; 0.5) թվերի սահմաններում:
Բացարձակ իրացվելիության գործակցի 0.05 արժեքը ցույց է տալիս, որ հաշվեկշռի կազմման օրվա դրությամբ Ընկերության վճարունակությունը գտնվում է ցածր վիճակում:

Ընդհանուր առմամբ Հաշվեկշռի իրացվելիության գործակիցների արժեքները գտնվում են բավարար վիճակում:

10.3. Ֆինանսական արդյունքների վերլուծություն

Ընկերության ֆինանսական արդյունքների և դրանց փոփոխության վերաբերյալ տվյալները ներկայացված են աղյուսակ 8-ում:

Աղյուսակ 8

	Ցուցանիշների անվանումը	2014թ.		2013թ.	
		հազ.դր	%	հազ.դր	%
1	Հասույթ	5,319,317	100	4,535,915	100
2	Վաճառքի ինքնարժեք	-4,532,794	85.2	-3,427,260	75.6
3	Համախառն շահույթ	786,523	14.8	1,108,655	24.4
4	Այլ եկամուտներ	30,962		100,582	
5	Իրացման ծախսեր	-298	0.0	-2,730	0.1
6	Վարչական ծախսեր	-294,712	5.5	-284,335	6.3
7	Այլ ծախսեր	-110,359	2.1	-91,337	2.0
8	Գործառնական գործունեությունից շահույթ	412,116	7.7	830,835	18.3
9	Ֆինանսական եկամուտներ	85,004		76,257	

10	Ֆինանսական ծախսեր	-92,312		-129,297	
11	Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ (վնաս)	-64,068		-8,784	
12	Շահույթը մինչև հարկումը	340,740	6.4	769,011	17.0
13	Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	-86,042	1.6	-97,378	2.1
14	Շահույթը հարկումից հետո	254,698	4.8	671,633	14.8
15	Ընդամենը համապարփակ եկամուտ	254,698	4.8	671,633	14.8
16	-որից մայր կազմակերպության սեփականատերերին	254,698	4.8	671,633	14.8
17	Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ				
18	Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	12.45		32.84	
19	Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նոսրացված շահույթ	12.45		32.84	

Հաշվետու տարում Ընկերության կողմից կատարած աշխատանքների, մատուցած ծառայությունների իրացումից հասույթը նախորդ տարվա համեմատ աճել է 783 402 հազ.դր.-ով, /կամ 17.3%/ և կազմել՝ 5 319 317 հազ.դր.:

Չնայած վերը նշված իրացումից հասույթի զգալի աճին, Ընկերության գործունեության ֆինանսական արդյունքներում նախորդ տարվա համեմատ տեղի են ունեցել հիմնականում բացասական փոփոխություններ, մասնավորապես՝

- վաճառքի ինքնարժեքը նախորդ տարվա համեմատ աճել է 32.3%, որը բացարձակ արժեքով կազմում է 1 105 534 հազ.դր.;
- Ընկերության համախառն շահույթը հասույթից, նախորդ տարվա 24.4%-ից նվազել է և կազմել 14.8%, նվազումը բացարձակ արժեքով կազմում է 322 132 հազ.դր.;
- Իրացման և վարչական ծախսերի ոչ էական փոփոխության պայմաններում, այլ եկամուտները նվազել են 69 620 հազ.դր. - 69.2% , այլ ծախսերը աճել են 19022 հազ.դր. - 20.8%:

Արդյունքում գործառնական գործունեությունից շահույթը, նախորդ տարվա համեմատ նվազել է մոտ երկու անգամ և կազմել է 412 116 հազ.դր., որը հասույթից կազմում է 7.7% ;

- Ֆինանսական եկամուտները նախորդ տարվա համեմատ աճել են 45 732 հազ.դր.;
- Փոխարժեքային տարբերությունից վնասը կազմել է 55 784 հազ.դր.;

Ձուտ շահույթը հարկումից հետո կազմել է 254 698 հազ.դր., կամ 4.8% հասույթից, իսկ մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը 12 450 դրամ:

10.4.Գործարար ակտիվության և կառավարման արդյունավետության վերլուծություն

Գործարար ակտիվության և կառավարման արդյունավետության վերլուծությունը թույլ է տալիս գնահատել, թե որքանով է Ընկերությունը արդյունավետ օգտագործում իր միջոցները:

Վերլուծության այս փուլում առանձնացվում են հետևյալ ցուցանիշները՝

1. Շրջանառելիության ցուցանիշներ
2. Շահութաբերության ցուցանիշներ

10.5. Ակտիվների շրջանառելիության վերլուծություն

Շրջանառելիության գործակիցների արժեքները և դրանց փոփոխության վերաբերյալ տվյալները ներկայացված են աղյուսակ 9-ում:

Աղյուսակ 9

	Ցուցանիշների անվանումը	Շրջանառելիության գործակիցների			
			Արժեքները		Փոփոխության տեմպը, %
			2014թ.	2013թ.	
1	Ակտիվների շրջանառելիության գործակից	Q ₁₂	0.88	0.82	108.02
2	Սեփական կապիտալի շրջանառ. գործակից	Q ₁₃	1.23	1.11	111.01
3	Արտադրության միջոցների շրջանառելիության գործակից	Q ₁₄	1.52	1.18	128.53
4	Հիմնական միջոցների շրջանառելիության կամ ֆոնդահատույցի գործակից	Q ₁₅	1.76	1.44	122.29
5	Ընթացիկ ակտիվների շրջանառելիության գործակից	Q ₁₆	2.40	2.37	101.47
5.1	Ընթացիկ ակտիվների շրջապտույտի տևողությունը օրերով	Q ₁₇	150	152	
6	Գործող կապիտալի շրջանառելիության գործակից	Q ₁₈	5.21	4.54	114.82
6.1	Գործող կապիտալի շրջապտույտի տևողությունը օրերով	Q ₁₉	69	79	
7	Պատրաստի արտադրանքի շրջանառելիության գործակից	Q ₂₀			
8	Դեբիտորական պարտքերի շրջանառելիության գործակից:	Q ₂₁	3.19	4.01	79.53
8.1	Դեբիտորական պարտքերի շրջապտույտի միջին ժամկետը՝	Q ₂₂	113	90	
9	Կրեդիտորական պարտքերի շրջանառելիության գործակից	Q ₂₃	7.0	5.9	118.65
9.1	Կրեդիտորական պարտքերի շրջապտույտի միջին ժամկետը, օր	Q ₂₄	52	61	84.28
10	Պաշարների շրջանառելիության գործակից,	Q ₂₅	11.05	6.73	164.07

Ինչպես երևում է աղյուսակից ընկերության ակտիվների շրջանառելիության վիճակը բնութագրող ցուցանիշները նախորդ տարվա համեմատ զգալիորեն բարելավվել են, որը հիմնականում պայմանավորված է հաշվետու տարում հասույթի ծավալի 17.3% աճով:

10.6. Շահութաբերության վերլուծություն

Կապիտալի շահութաբերությունը բնութագրող հիմնական ցուցանիշների արժեքները և դրանց փոփոխության վերաբերյալ տվյալները ներկայացված են աղյուսակ 10-ում:

Աղյուսակ 10

Շահութաբերության գործակիցների					
	Ցուցանիշների անվանումը		Արժեքները		Աճի տեմպը, %
			2014թ.	2013թ.	
1	Ակտիվների շահութաբերության գործակից	Գ ₂₆	0.0423	0.1211	34.9
2	Սեփական կապիտալի շահութաբերության գործակից	Գ ₂₇	0.0588	0.1637	35.9
3	Իրացման շահութաբերության գործակից	Գ ₂₈	0.0479	0.1481	32.3
4	Ընթացիկ ակտիվների շահութաբերության գործակից	Գ ₂₉	0.1147	0.3045	37.7

Ինչպես երևում է աղյուսակից կապիտալի շահութաբերության մակարդակը բնութագրող գործակիցների մեծությունը նախորդ տարվա համեմատ անհամեմատ նվազել են և գտնվում են ցածր մակարդակի վրա:

11. Շահույթի բաշխումը և կանխատեսումը

Վերջին երեք տարվա ընթացքում ընկերության գուտ շահույթի օգտագործման և շահութաբաժինների վճարմանն ուղղվող գումարների վերաբերյալ տվյալները ներկայացվում են աղյուսակ 11-ում:

Աղյուսակ 11

հազ.դրամ

Ցուցանիշների անվանումը	Տարեթվերը			
	2010թ.	2011թ.	2012թ.	2013թ.
Զուտ շահույթը	961 807	565 720	23 213	671 633
Շահութաբաժինների վճարմանն ուղղվող գումարը	120 000	140 000	51 130	102 260
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ,	47.03	27.66	1.14	32.84

Նախատեսվում է բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովի քննարկմանը ներկայացնել 2014թ շահութաբաժինների վճարման համար օգտագործել 100 000 հազ.դր.:

Պարույր Հակոբյան

Կատարող Զորիկ Վարդանյան
հեռ.010. 26 11 90

**«ԱՐՓԱ-ՍԵՎԱՆ»
ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ**

**2014Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ
ԵՎ ԱՅԴ ԱՄՍԱԹՎԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ
ՀԱՄԱԽՍԲՎԱԾ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ	
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	5
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	6
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	8
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	9

ԱՆԿԱՆ ԱՌԻԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ներկայացվում է «Արփա-Սևան» ԲԲԸ-ի բաժնետերերին

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Արփա-Սևան» ԲԲԸ-ի կից ներկայացված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը՝ առ 31-ը դեկտեմբերի 2014թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համար շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի համառոտ նկարագիրը և այլ բացատրական ծանոթագրությունները:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար՝ համաձայն ՖՀՄՄ-ների: Ղեկավարությունը պատասխանատու է նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը նրա կարծիքով թույլ կտա կազմել սխալների կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ:

Աուդիտորների պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված աուդիտի արդյունքում արտահայտել կարծիք սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Մենք աուդիտն իրականացրինք աուդիտի միջազգային ստանդարտներով: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք հետևենք էթիկայի պահանջներին և աուդիտը պլանավորենք ու իրականացնենք՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ երաշխիք ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են այնպիսի ընթացակարգերի իրականացում, որոնք թույլ են տալիս ձեռք բերել աուդիտորական ապացույցներ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ: Ընտրված ընթացակարգերը կախված են աուդիտորի դատողությունից և ներառում են նաև այնպիսի էական խեղաթյուրումների ռիսկի գնահատումը, որոնք կարող են պայմանավորված լինել թե խարդախությամբ և թե սխալներով: Այս ռիսկը գնահատելիս աուդիտորը դիտարկում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և վերջիններիս ճշմարիտ կերպով ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության համակարգը՝ նպատակ ունենալով մշակել այդ հանգամանքներին համապատասխանող աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ կարծիք արտահայտել ընկերության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության, ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների խելամուտության, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

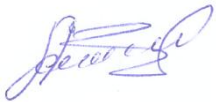
Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները «Արփա-Սևան» ԲԲԸ-ի համախմբված ֆինանսական վիճակի՝ առ 31.12.2014թ., ինչպես նաև այդ ամսաթվի դրությամբ ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի մասին տալիս են ճշմարիտ և իրական պատկեր՝ համաձայն ՖՀՄՄ-ների:

Թաթուլ Մովսիսյան

Գլխավոր տնօրեն

Ղուկաս Աթոյան

Առաջադրանքի ղեկավար

03 ապրիլի, 2015թ.,

ք.Երևան, Ամիրյան 4/6

«Արփա-Սևան» ԲԲԸ
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

<i>ՄԻԼԻԱՐԴ</i>	<i>Ծանոթ.</i>	<i>31/12/14</i>	<i>31/12/13</i>
Ակտիվ			
Հիմնական միջոցներ	8	2,858,039	3,169,547
Ոչ նյութական ակտիվներ		317	2,218
Փոխառություններ	9	798,483	773,860
Կանխավճար ոչ ընթացիկ ակտիվների համար		2,100	8,751
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		3,658,939	3,954,376
Պաշարներ	10	468,384	494,421
Կանխավճար պաշարների և ծառայությունների համար		15,345	205,118
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	11	1,530,281	1,296,185
Կանխավճար հարկերի և պարտադիր վճարների գծով	17	603	384
Փոխառություններ	9	49,782	21,318
Դրամական միջոցներ	12	49,257	81,648
Այլ ընթացիկ ակտիվներ	13	107,238	106,735
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		2,220,890	2,205,809
Ընդամենը ակտիվներ		5,879,829	6,160,185
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
Կանոնադրական կապիտալ	14	51,130	51,130
Զբաղիված շահույթ	14	4,291,430	4,151,106
Պահուստային կապիտալ	14	60,580	60,580
Ընդամենը սեփական կապիտալ		4,403,140	4,262,816
Վարկեր	15	288,882	413,547
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	24	145,829	139,412
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		434,711	552,959
Վարկեր	15	572,817	289,162
Փոխառություններ		28	1,015
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	16	48,667	83,362
Կանխավճար ծառայությունների համար		27,204	551,211
Շահութահարկի գծով պարտավորություն		33,581	20,735
Այլ հարկերի և պարտավճարների գծով պարտավորություն	17	47,917	137,927
Աշխատավարձի և այլ կարճ.հատուց-ի գծով պարտ-թյուն	18	129,349	145,354
Շահաբաժնի գծով պարտավորություն	19	131,045	88,623
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ		5	
Այլ պարտավորություններ	20	51,365	27,021
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		1,041,978	1,344,410
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		5,879,829	6,160,185

Գլխավոր տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահ

Պ.Հակոբյան

Ս.Փարսյան

«Արփա-Սևան» ԲԲԸ
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին
համախմբված հաշվետվություն
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

<i>‘000 դրամ</i>	<i>Ծանոթ.</i>	<i>2014</i>	<i>2013</i>
Շարունակական գործունեությունից շահույթ (վնաս)			
Հասույթ	21	5,319,317	4,535,915
Վաճառքի ինքնարժեք	21	(4,532,794)	(3,427,260)
Համախառն շահույթ		786,523	1,108,655
Այլ եկամուտներ	22	30,962	100,582
Իրացման ծախսեր		(298)	(2,730)
Վարչական ծախսեր		(294,712)	(284,335)
Այլ ծախսեր	22	(110,359)	(91,337)
Գործառնական շահույթ		412,116	830,835
Ֆինանսական եկամուտներ	23	85,004	76,257
Ֆինանսական ծախսեր	23	(92,312)	(129,297)
Փոխարժեքային տարբերությունից վնաս		(64,068)	(8,784)
Շահույթ մինչև հարկումը		340,740	769,011
Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)	24	(86,042)	(97,378)
Զուտ շահույթ		254,698	671,633
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
-որից մայր կազմակերպության սեփականատերերին		254,698	671,633
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ			
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	25	12.45	32.84
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նոսրացված շահույթ	25	12.45	32.84

Գլխավոր տնօրեն

Պ.Հակոբյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ս.Փարսյան

**Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

‘000 դրամ

	Ծանոթ	Կանոնա- դրական կապիտալ	Զբաղի- ված շահույթ	Պահուս- տային կապիտալ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2012	14	51,130	3,621,027	60,580	3,732,737
Զուտ շահույթ		-	671,633		671,633
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-	-	-
<i>Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք՝ առանց հարկերի</i>		-	671,633		671,633
Շահաբաժին		-	(51,130)	-	(51,130)
Ֆինանսական գործիքների սկզբնական չափումից վնաս		-	(90,424)	-	(90,424)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2013		51,130	4,151,106	60,580	4,262,816
Զուտ շահույթ		-	254,698		254,698
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-	-	-
<i>Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք՝ առանց հարկերի</i>		-	254,698	-	254,698
Շահաբաժին		-	(102,260)		(102,260)
Ֆինանսական գործիքների սկզբնական չափումից վնաս		-	(12,114)		(12,114)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014		51,130	4,291,430	60,580	4,403,140

Գլխավոր տնօրեն

Պ.Հակոբյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ս.Փարսյան

«Արփա-Սևան» ԲԲԸ
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

<i>‘000 դրամ</i>	<i>Ծանոթ.</i>	<i>2014</i>	<i>2013</i>
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր			
վաճառքներից		5,434,839	5,586,197
այլ գործունեությունից		137,047	78,302
նյութերի, ապրանքների ձեռք բերումից		(2,375,685)	(1,766,802)
աշխատանքների, ծառայությունների ձեռք բերումից		(559,107)	(362,573)
վճարումներ աշխատակիցներին և նրանց անունից		(1,134,967)	(900,896)
շահութահարկ		(77,959)	(749)
այլ հարկեր, պարտադիր վճարներ	17	(720,333)	(768,953)
այլ		(478,564)	(471,662)
Գործառնական գործունեությունից դրամական զուտ հոսքեր		225,271	1,392,864
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր			
հիմնական միջոցների վաճառքից		8,601	30,523
տրված փոխառությունների մարումից	9	173,860	192,023
տոկոսների ստացումից		28,663	39,292
հիմնական միջոցների ձեռքբերումից		(238,132)	(359,322)
փոխառությունների տրամադրումից	9	(171,522)	(297,027)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական զուտ հոսքեր		(198,530)	(394,511)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր			
վարկերի և փոխառությունների ստացումից	15	1,267,122	375,567
վարկերի և փոխառությունների մարումից	15	(1,179,915)	(1,126,819)
շահաբաժինների վճարումից	19	(59,538)	(85,219)
տոկոսների վճարումից	23	(87,257)	(132,089)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական զուտ հոսքեր		(59,588)	(968,560)
Ընդամենը դրամական միջոցների զուտ հոսքեր		(32,847)	29,793
արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններ		456	(3,310)
Դրամական միջոցների մնացորդը առ 1 հունվարի		81,648	55,165
Դրամական միջոցների մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի		49,257	81,648

Գլխավոր տնօրեն

Պ.Հակոբյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ս.Փարսյան

1. Ընդհանուր տեղեկություններ

«Արփա-Սևան» ԲԲԸ-ն (այսուհետ՝ Ընկերություն) հիմնադրվել է 1969թ. որպես «ԱրփաՍևանՇին» շինարարական կազմակերպություն: 1995թ.-ին վերակազմավորվել է որպես «Արփա-Սևան» ՓԲԸ, իսկ 1998թ.-ին՝ «Արփա-Սևան» ԲԲԸ:

Ընկերությունը ունի մեկ դուստր ընկերություն՝ «Արփա-Սևան նախագիծ» ՓԲԸ (100% բաժնեմաս), չունի ասոցիացված կազմակերպություններ և համատեղ վերահսկվող միավորներ: Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ընդգրկում են Ընկերությունը և իր դուստր ընկերությունը:

Ընկերության գործունեության հիմնական տեսակները՝

- ջրանցքների և ոռոգման համակարգերի կառուցում և կապիտալ հիմնանորոգում,
- ստորգետնյա կառույցների շինարարություն,
- հորատման և պայթեցման աշխատանքներ:

Աշխատակիցների միջին ցուցակային թվաքանակը 2014թ. 460 անձ է, իսկ 2013թ.՝ 469:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Վ.Վաղարշյան 20, որտեղ տեղակայված է Ընկերության վարչական գրասենյակը: Ավտոտրանսպորտային ծառայությունը և կենտրոնական պահեստը գտնվում են ք.Երևան, Արտաշիսյան 105 և Արտաշիսյան 106 հասցեներում: Շինարարական աշխատանքները հիմնականում իրականացվել են Վայոց Ձորի, Սյունիքի, Գեղարքունիքի, Կոտայքի և Տաուշի մարզերում:

Ընկերության կառավարման բարձրագույն մարմինը Ընկերության բաժնետերերի ընդհանուր ժողովն է, որն ունի Ընկերության կառավարման և գործունեության ցանկացած հարցի վերջնական լուծման իրավունք: Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից ընտրվել են դիտորդ խորհուրդ և վերստուգող հանձնաժողով: Ընկերության ընթացիկ գործունեության ղեկավարումն իրականացնում է գլխավոր տնօրենը:

Բաժնետերեր	Բաժնետոմսերի	Չայների տեսակարար
	քանակ	կշիռը (%)
Ընդամենը, այդ թվում	20,452	100
Հակոբ Հակոբյան	11,286	55.18
Կարինե Նավասարդյան	2,673	13.07

2. ՖՀՄՄ-ներին համապատասխանությունը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտներին (ՖՀՄՄ) համապատասխան:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթը

ՀՀ արժույթը ՀՀ դրամն է, որը Ընկերության ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթն է:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ցույց է տրված հազար դրամներով՝ առանց ստորակետից հետո տասնորդական նիշի:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի համառոտ նկարագիրը**4.1. Զափման հիմունքները**

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով: Սովորաբար սկզբնական արժեքը հիմնված է ակտիվի դիմաց տրված հատուցման իրական արժեքի վրա:

4.2. Ֆինանսական հաշվետվությունների կազմը

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված են՝

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

ա) ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն՝ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Ընթացիկ և ոչ ընթացիկ ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են առանձին դասակարգմամբ:

բ) շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին մեկ հաշվետվություն՝ տվյալ ժամանակաշրջանի համար: Ընկերությունը ներկայացնում է շահույթում կամ վնասում ճանաչված ծախսերի բաժանումը (վերլուծումը)՝ օգտագործելով դրանց գործառնության վրա հիմնված դասակարգումը:

գ) սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն՝ տվյալ ժամանակաշրջանի համար:

դ) դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն՝ տվյալ ժամանակաշրջանի համար: Գործառնական գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի մասին տեղեկատվությունը ներկայացվում է՝ օգտագործելով ուղղակի մեթոդը: Վճարված տոկոսները դասակարգվում են որպես ֆինանսավորման, ստացված տոկոսներն ու շահաբաժինները՝ որպես ներդրումային գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքեր: Վճարված հարկերը դասակարգվում են որպես գործառնական գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքեր:

ե) ծանոթագրություններ, որոնք բաղկացած են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի համառոտ նկարագրից և այլ բացատրական տեղեկատվությունից:

Ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտվում է ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր գումարների՝ նախորդ ժամանակաշրջանի (նախորդ տարի) համադրելի տեղեկատվությունը: Երբ Ընկերությունը իր ֆինանսական հաշվետվություններում փոփոխում է հոդվածների ներկայացումը կամ դասակարգումը, ապա վերադասակարգում է համադրելի գումարները, բացի այն դեպքերից, երբ վերադասակարգումն անիրագործելի է:

4.3. Համախմբման հիմունքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների շրջանակը

Ընկերությունը համախմբում է բոլոր դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք գործում են ինչպես ՀՀ-ում, այնպես էլ արտերկրում:

Դուստր է այն կազմակերպությունը, որը վերահսկվում է Ընկերության կողմից: Ընկերությունը վերահսկողություն ունի ներդրման օբյեկտի (դուստր կազմակերպության) նկատմամբ, երբ ներդրման օբյեկտում իր ներգրավվածության արդյունքում նա ունի փոփոխական հատույցների իրավունք կամ ռիսկին ենթարկվածություն և ներդրման օբյեկտի նկատմամբ իր իշխանության միջոցով այդ հատույցների վրա ազդելու կարողություն:

Համախմբման ընթացակարգերը

Ընկերությունը պատրաստում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ՝ միանման գործարքների և նույն հանգամանքներում տեղի ունեցող այլ դեպքերի համար օգտագործելով հաշվապահական հաշվառման միօրինակ քաղաքականություն:

Դուստր կազմակերպության համախմբումը սկսվում է նրա նկատմամբ Ընկերության (մայր կազմակերպության) կողմից վերահսկողություն ձեռք բերելու ամսաթվից և դադարում է՝ ներդրման օբյեկտի նկատմամբ ներդրողի (մայր կազմակերպության) վերահսկողությունը կորցնելուն պես: Դուստր կազմակերպության եկամուտներն ու ծախսերը հիմնված են լինում ակտիվների և պարտավորությունների՝ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ մայր կազմակերպության համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված արժեքների վրա:

Չվերահսկող բաժնեմասերը համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում են սեփական կապիտալում՝ մայր կազմակերպության սեփականատերերի սեփական կապիտալից առանձին:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները կազմելիս Ընկերության և դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունները համախմբվում են տող առ տող՝ գումարելով ակտիվների, պարտավորությունների, սեփական կապիտալի, եկամուտների և ծախսերի համապատասխան հոդվածները:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Որպեսզի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնեն ֆինանսական տեղեկատվություն խմբի, որպես մեկ կազմակերպության համար, կատարվում են հետևյալ քայլերը՝

- ա) համախմբվում են մայր կազմակերպության և դուստր կազմակերպությունների ակտիվների, պարտավորությունների, սեփական կապիտալի, եկամուտների, ծախսերի և դրամական հոսքերի նմանատիպ հոդվածները.
- բ) հաշվանցվում է (բացառվում է) յուրաքանչյուր դուստր կազմակերպությունում մայր կազմակերպության ներդրման հաշվեկշռային արժեքը և յուրաքանչյուր դուստր կազմակերպության սեփական կապիտալում մայր կազմակերպության բաժինը.
- գ) ամբողջությամբ բացառվում են ներխմբային ակտիվները և պարտավորությունները, սեփական կապիտալը, եկամուտը, ծախսերը և դրամական հոսքերը, որոնք վերաբերում են խմբում ընդգրկված կազմակերպությունների միջև գործարքներին (ներխմբային գործարքներից առաջացող շահույթը կամ վնասը, որը ճանաչվել է ակտիվներում, օրինակ, պաշարներում և հիմնական միջոցներում, բացառվում է ամբողջությամբ):

4.4. Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցի յուրաքանչյուր (հիմնական) բաղկացուցիչ (առանձնացնելի միավոր), որի սկզբնական արժեքը հիմնական միջոցի ամբողջ արժեքում էական է, կամ ունի տնտեսական օգուտների սպառման նշանակալիորեն տարբեր մոդել, կամ ունի նշանակալիորեն տարբեր օգտակար ծառայություն, հաշվառվում է որպես առանձին միավոր:

Ընկերությունը հիմնական միջոցի միավորի սկզբնավորման արժեքը բաշխում է ըստ դրա հիմնական բաղադրիչների: Հիմնական միջոցի միավորի հիմնական բաղադրիչները առանձնացնելուց հետո հիմնական միջոցի միավորի մնացած մասը ևս հաշվառվում է որպես հիմնական միջոցի միավորի հիմնական բաղադրիչ (հիմնական միջոցի միավորի մնացորդային հիմնական բաղադրիչ): Որպես հիմնական միջոցի միավորի հիմնական բաղադրիչ առանձին հաշվառվում է նաև հիմնական միջոցի միավորի անսարքությունների առկայության վերաբերյալ կանոնավոր լայնածավալ ստուգումների իրականացման ծախսումները (արժեքը), ինչպես նաև հիմնական միջոցի միավորի կանոնավոր լայնածավալ կապիտալ վերանորոգումների ծախսումները (արժեքը):

Հիմնական միջոցի միավորի հիմնական բաղադրիչները հիմնական միջոցի միավորի կազմում հաշվառվում են առանձին:

Չափումը ճանաչման պահին

Հիմնական միջոցի միավորը, որը կարող է ճանաչվել որպես ակտիվ, պետք է չափվի իր սկզբնական արժեքով, որը ճանաչման ամսաթվի դրությամբ անհապաղ վճարման գնի համարժեքն է: Երբ վճարումը վճարման նորմալ պայմաններով նախատեսված ժամկետից հետաձգվում է, անհապաղ վճարման գնի համարժեքի և ընդհանուր վճարումների տարբերությունը ճանաչվում է որպես տոկոսային ծախս՝ հետաձգված ժամկետի ընթացքում, բացառությամբ եթե նշված տոկոսային ծախսումը կապիտալացվում է:

Սկզբնական արժեքի տարրերն են, մասնավորապես՝ գնման գինը, ներկրման տուրքերը, չփոխհատուցվող հարկերը և պարտադիր այլ վճարները, ակտիվը համապատասխան վայր հասցնելու և ղեկավարության նախանշած նպատակներով օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ ուղղակիորեն կապված ցանկացած ծախսում: Գործարկման և նման նախաարտադրական ծախսումները հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքում չեն ներառվում: Սկզբնական արժեքը որոշելիս առևտրային զեղչերը և արտոնությունները հանվում են:

Չափումը ճանաչումից հետո

Հիմնական միջոցի միավորը՝ որպես ակտիվ ճանաչելուց հետո, հաշվառվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կուտակված կորուստները:

Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների բոլոր դասերի նկատմամբ կիրառվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայությունը որոշելիս հաշվի են առնվում հետևյալ գործոնները.

- ա) Ընկերության կողմից ակտիվի ենթադրվող օգտագործելիությունը,
- բ) ակնկալվող ֆիզիկական մաշվածությունը,
- գ) տեխնիկական հնացածությունը,
- դ) հիմնական միջոցի օգտագործման իրավական կամ նման այլ սահմանափակումներ:

Ընկերությունը հիմնական միջոցների խմբերի նկատմամբ կիրառում է հետևյալ օգտակար ծառայությունները.

Շենքեր	40-60 տարի
Կառուցվածքներ	20-40 տարի
Մեքենաներ և սարքավորումներ	5-10 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	6-11 տարի
Արտադրատնտեսական գույք, գործիքներ	5-7 տարի
Հաշվողական և համակարգչային տեխնիկա	3 տարի
Այլ հիմնական միջոցներ	1-5 տարի

Հողամասը ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայություն, հետևաբար դրա համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Ակտիվի մաշվածությունը սկսում է հաշվարկվել, երբ այն մատչելի է օգտագործման համար, այսինքն՝ երբ այն գտնվում է այնպիսի վայրում և վիճակում, որն անհրաժեշտ է՝ ղեկավարության նախաձեռնությամբ նպատակով այն օգտագործելու համար: Ակտիվի մաշվածության հաշվարկումը դադարում է ակտիվի՝ ՖՀՄՍ 5-ի համաձայն որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգվելու (կամ որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օտարման խմբում ներառվելու) և ակտիվն ապաճանաչելու ամսաթվերից ամենավաղով:

Հիմնական միջոցի մաշվածության գումարը իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար կիրառվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Հետագա ծախսումները

Հիմնական միջոցի միավորին վերաբերող հետագա ծախսումներն ավելացվում են դրա հաշվեկշռային արժեքին (կապիտալացվում են), եթե այդ ծախսումները բավարարում են ճանաչման չափանիշները: Մասնավորապես, հիմնական միջոցի միավորի վրա նոր մասի ավելացման, կամ հիմնական միջոցի միավորի մի մասի պարբերաբար փոխարինման ծախսումները ավելացվում է հիմնական միջոցի միավորի հաշվեկշռային արժեքին (կապիտալացվում է): Հիմնական միջոցների փոխարինվող մասերը ենթակա են ապաճանաչման: Ամենօրյա սպասարկման ծախսումները) չեն ավելացվում հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքին (չեն կապիտալացվում):

Ապաճանաչում

Հիմնական միջոցի միավորի հաշվեկշռային արժեքը պետք է ապաճանաչվի, երբ՝

- ա) այն օտարվում է, կամ
- բ) ապագա ոչ մի տնտեսական օգուտ չի ակնկալվում դրա օգտագործումից կամ օտարումից:

4.5. Ոչ նյութական ակտիվներ

Հետազոտության փուլ

Հետազոտությունից (կամ ներքին նախագծի հետազոտության փուլից) առաջացող ոչ նյութական ակտիվները չեն ճանաչվում: Հետազոտության (կամ ներքին նախագծի հետազոտության փուլի) ծախսումները ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց տեղի ունենալու պահին:

Ներստեղծված գույվիլը չպետք է ճանաչվի որպես ակտիվ:

Ներստեղծված մակնիշները, հրապարակումների անունները, հաճախորդների ցուցակները և ըստ էության նմանատիպ միավորները չպետք է ճանաչվեն որպես ոչ նյութական ակտիվներ:

Մշակման փուլ

Մշակումից (կամ ծրագրի մշակման փուլից) առաջացող ոչ նյութական ակտիվը ճանաչվում է այն և միայն այն դեպքում, երբ Հնկերությունը կարող է ցուցադրել ստորև բերվածն ամբողջությամբ՝

ա) ոչ նյութական ակտիվը այնպիսի ավարտուն վիճակի հասցնելու տեխնիկական իրագործելիությունը, որ այն մատչելի լինի օգտագործման կամ վաճառքի համար,

բ) ոչ նյութական ակտիվը ավարտին հասցնելու և այն օգտագործելու կամ վաճառելու իր մտադրությունը,

գ) ոչ նյութական ակտիվը օգտագործելու կամ վաճառելու իր կարողությունը,

դ) այն, թե ինչպես է ոչ նյութական ակտիվն առաջացնելու հնարավոր ապագա տնտեսական օգուտներ: Ի թիվս այլոց, Հնկերությունը պետք է ցուցադրի ոչ նյութական ակտիվի միջոցով ստեղծվող արդյունքի կամ հենց այդ ոչ նյութական ակտիվի համար շուկայի առկայությունը, կամ, եթե ակտիվը օգտագործվելու է Հնկերության ներսում, ապա ոչ նյութական ակտիվի օգտակարությունը,

ե) մշակումն ավարտին հասցնելու և ոչ նյութական ակտիվն օգտագործելու կամ վաճառելու համար անհրաժեշտ համապատասխան տեխնիկական, ֆինանսական և այլ միջոցների առկայությունը,

զ) ոչ նյութական ակտիվին մշակման ընթացքում վերագրելի ծախսումները արժանահավատորեն չափելու իր կարողությունը:

Չափումը ճանաչման պահին

Ոչ նյութական ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով:

Ոչ նյութական ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է՝

(ա) դրա գնման գինը՝ ներառյալ ներկրման տուրքերն ու գնման չփոխհատուցվող հարկերը՝ առևտրային զեղչերը և արտոնությունները հանելուց հետո.

(բ) ակտիվն իր նպատակային օգտագործման վիճակին բերելու հետ կապված ցանկացած ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները:

Հետագա չափում

Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվը հաշվառվում է իր սկզբնական արժեքով (հաշվի առած հետագա ավելացվող ծախսումները)՝ հանած ցանկացած կուտակված ամորտիզացիա և ցանկացած կուտակված արժեզրկումից կորուստ:

Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան պետք է հաշվարկվի այն պահից, երբ ակտիվը մատչելի է օգտագործման համար՝ հետևյալ օգտակար ծառայությունից ելնելով.

- Համակարգչային ծրագիր 5 տարի
- Լիցենզիաներ Լիցենզիայի գործողության ժամկետ

Ոչ նյութական ակտիվի մնացորդային արժեքը գնահատվում է զրո, իսկ ամորտիզացիայի հաշվարկման կիրառվող մեթոդն է գծային մեթոդը:

4.6. Ակտիվների արժեզրկում

Մույն պարագրաֆի դրույթները վերաբերում են հիմնական միջոցներին, ոչ նյութական ակտիվներին:

Հնկերությունը յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատում է՝ առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել: Եթե առկա է որևէ այդպիսի հայտանիշ, ապա Հնկերությունը գնահատում է ակտիվի փոխհատուցվող գումարը:

Եթե առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի՝ ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել, ապա փոխհատուցվող գումարը գնահատվում է առանձին ակտիվի համար: Եթե հնարավոր չէ գնահատել առանձին ակտիվի փոխհատուցվող գումարը, Հնկերությունը որոշում է այն դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը (ակտիվի դրամաստեղծ միավոր):

Արժեզրկումից կորուստ

Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև դրա փոխհատուցվող գումարը այն և միայն այն դեպքում, եթե ակտիվի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է, քան դրա հաշվեկշռային արժեքը: Այդ նվազումն իրենից ներկայացնում է արժեզրկումից կորուստ:

Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված գումարով: Վերագնահատված ակտիվի արժեզրկումից ցանկացած կորուստ դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Արժեզրկումից կորուստի ճանաչումից հետո ապագա ժամանակաշրջանների համար ակտիվի գծով մաշվածության (ամորտիզացիայի) հաշվեզրույթը ճշգրտվում է՝ ակտիվի վերանայված հաշվեկշռային արժեքի և մնացորդային արժեքի (եթե այդպիսին գոյություն ունի) տարբերությունը նրա մնացորդային օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու նպատակով:

Արժեզրկումից կորուստի հակադարձում

Արժեզրկումից կորուստի հակադարձմանը վերագրելի ակտիվի ավելացած հաշվեկշռային արժեքը չպետք է գերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան ամորտիզացիայի կամ մաշվածության), եթե նախորդ տարիներին այդ ակտիվի գծով արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

Ակտիվի, բացառությամբ գուդվիլի, գծով արժեզրկումից կորուստի հակադարձումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ երբ ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով: Վերագնահատված ակտիվի արժեզրկումից կորուստի ցանկացած հակադարձում դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

Արժեզրկումից կորուստի հակադարձումը ճանաչելուց հետո ապագա ժամանակաշրջանների համար ակտիվի գծով մաշվածության (ամորտիզացիայի) հաշվեզրույթը ճշգրտվում է՝ ակտիվի վերանայված հաշվեկշռային արժեքի և մնացորդային արժեքի (եթե այդպիսին գոյություն ունի) տարբերությունը նրա մնացորդային օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու նպատակով:

4.7. ՊաշարներՍկզբնական չափում

Սկզբնական ճանաչման պահին պաշարները չափվում են սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով):

Պաշարների ինքնարժեքը ներառում է ձեռք բերման ծախսումները, արտադրանքի վերամշակման բոլոր ծախսումները և պաշարները ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված բոլոր այլ ծախսումները:

Պաշարների ձեռքբերման ծախսումները ներառում են ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը և հարկերը (բացառությամբ նրանց, որոնք հարկային մարմինների կողմից ենթակա են Հնկերությանը ետ վերադարձման), ինչպես նաև տրանսպորտային, բեռնման-բեռնաթափման և այլ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն կապված են ապրանքների, նյութերի և ծառայությունների ձեռքբերման հետ: Ձեռքբերման ծախսումները որոշելիս առևտրային զեղչերը, գների իջեցումները և նմանատիպ այլ ճշգրտումները հանվում են:

Պաշարների վերամշակման ծախսումները ներառում են արտադրանքի վերամշակման հետ ուղղակիորեն կապված ծախսումները, ինչպիսիք են աշխատուժի գծով ուղղակի ծախսումները: Այն ներառում է նաև պատրաստի արտադրանքի վրա պարբերաբար բաշխվող հաստատուն և փոփոխուն արտադրական վերադիր ծախսումները, որոնք կատարվում են նյութերը պատրաստի արտադրանք դարձնելու (վերամշակելու) ընթացքում:

Հաստատուն արտադրական վերադիր ծախսումները վերամշակման ծախսումների վրա բաշխվում են՝ ելնելով արտադրական հզորությունների նորմալ մակարդակից: Յուրաքանչյուր միավոր արտադրանքի վրա բաշխվող հաստատուն արտադրական վերադիր ծախսումների գումարը չի ավելանում ցածր արտադրողականության կամ արտադրության պարապուրդի հետևանքով: Զբաղված վերադիր ծախսումները ճանաչվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակաշրջանում: Արտադրության ծավալների անսովոր բարձր լինելու ժամանակաշրջաններում յուրաքանչյուր միավոր

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

արտադրանքի վրա բաշխվող հաստատուն արտադրական վերադիր ծախսումների գումարը նվազեցվում է այնպես, որ պաշարները չչափվեն ինքնարժեքից բարձր:

Փոփոխուն արտադրական վերադիր ծախսումները յուրաքանչյուր միավոր արտադրանքի վրա բաշխվում են արտադրական հզորությունների փաստացի օգտագործման հիման վրա:

Պաշարների ինքնարժեքի մեջ այլ ծախսումները ներառվում են միայն այն չափով, որ չափով դրանք կատարվել են՝ պաշարները ներկա գտնվելու վայր և պատշաճ վիճակի բերելու համար:

Պաշարների ինքնարժեքի մեջ չներառվող և դրանց կատարման ժամանակաշրջանում ծախս ճանաչվող ծախսումների օրինակներ են՝

ա) գերնորմատիվային ծախսումները՝ կապված նյութերի, աշխատուժի և արտադրական այլ ծախսումների գերաճախսի հետ.

բ) պահպանման ծախսումները, բացառությամբ եթե դրանք անհրաժեշտ են արտադրության գործընթացում՝ նախքան հաջորդ արտադրական փուլին անցնելը.

գ) վարչական վերադիր ծախսումները, որոնք կապված չեն պաշարները ներկա գտնվելու վայր հասցնելու կամ պատշաճ վիճակի բերելու հետ.

դ) վաճառքի ծախսումները:

Երբ պաշարները ձեռք են բերվում հետաձգված մարման ժամկետով, ապա վճարման նորմալ պայմաններում ձեռքբերման գնի և վճարված գումարի տարբերությունը, ճանաչվում է որպես տոկոսային ծախս ֆինանսավորման ամբողջ ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Պաշարների ինքնարժեքում փոխառության ծախսումների՝ կապիտալացման մոտեցումները ներկայացված են համապատասխան բաժնում:

Ինքնարժեքի չափման մեխանիզմները

Պաշարների ինքնարժեքի չափման մեխանիզմները՝ ստանդարտ ծախսումների մեթոդը կամ մանրաձախ մեթոդը, կարող են օգտագործվել նպատակահարմարությունից ելնելով, եթե արդյունքները մոտավորապես հավասար են ինքնարժեքին:

Ստանդարտ ծախսումները հաշվի են առնում հումքի և նյութերի, աշխատուժի, արդյունավետության և հզորության նորմալ մակարդակը: Դրանք պարբերաբար վերլուծվում են և, անհրաժեշտության դեպքում, վերանայվում են՝ արդի պայմաններից ելնելով:

Ինքնարժեքի բանաձևեր

Փոխադարձ փոխարկելի չհանդիսացող պաշարների, ինչպես նաև հատուկ նախագծերի համար նախատեսված ու արտադրված ապրանքների կամ ծառայությունների միավորի ինքնարժեքը հաշվարկվում է կոնկրետ արտադրանքի ինքնարժեքի որոշման ճանապարհով:

Փոխադարձ փոխարկելի հանդիսացող պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է «Առաջին մուտք՝ առաջին ելք» (ՖԻՖՈ) բանաձևով:

Հետագա չափում

Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Պաշարների ինքնարժեքը իջեցվում է մինչև իրացման գուտ արժեքի մակարդակ՝ ըստ տեսակների հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ:

Պաշարների ինքնարժեքի ցանկացած իջեցման գումար՝ մինչև իրացման գուտ արժեք, և պաշարների բոլոր կորուստները ճանաչվում են որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, երբ կատարվել է ինքնարժեքի իջեցումը կամ առաջացել է կորուստը:

Պաշարների ցանկացած իջեցման գումարի ցանկացած վերականգնման գումար, որը առաջացել է իրացման գուտ արժեքի աճից, ճանաչվում են որպես պաշարների՝ ծախս ճանաչված գումարի նվազեցում այն հաշվետու ժամանակաշրջանում, երբ տեղի է ունեցել վերականգնումը:

Ոչ իրացվելի պաշարները դուրս են գրվում իրենց հաշվեկշռային արժեքով: Ոչ իրացվելի են այն պաշարները, որոնք չեն իրացվել կամ օգտագործվել հաշվեկշռում հաշվառելուց 12 ամսվա ընթացքում և որոնք հավանական է, որ որևէ այլ ձևով չեն օգտագործվի՝ կապված դրանց բարոյական հնացման, որակի վատացման և այլ պատճառներով:

4.8. Ֆինանսական ակտիվներ

Ճանաչում

Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվը ճանաչում է, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ապաճանաչում

Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչում է, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը կամ այն փոխանցում է ֆինանսական ակտիվը և սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները:

Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվների կատեգորիաներն են՝

- ֆինանսական ակտիվ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ,
- փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի չափում

Առևտրական դեբիտորական պարտքերը վերագրվում են «Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր» խմբին:

Դեբիտորական պարտքերը չափվում են սկզբնական արժեքով (սկզբնական հաշվում նշված գումարով), բացառությամբ այն դեպքերի, երբ գեղչման ազդեցությունը զգալի է: Այս դեպքում դեբիտորական պարտքը չափվում է գեղչված արժեքով:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք առկա է հայտանիշ, որը ցույց է տալիս, որ իր առանձին դեբիտորական պարտքը կամ դեբիտորական պարտքերի խումբը (պորտֆելը) կարող է արժեզրկված լինել:

Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հայտանիշները ներառում են՝

ա) դեբիտորական պարտքերի հավաքագրման նախկին փորձի վերլուծությունը, որը ցույց է տալիս, որ դեբիտորական պարտքերի անվանական գումարը չի հավաքագրվելու,

բ) պարտապանի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները.

բ) պայմանագրի փաստացի խախտումը, օրինակ, գումարների չվճարումը կամ վճարման ուշացումը.

գ) պարտապանին նրա ֆինանսական դժվարությունների հետ կապված արտոնյալ պայմանների տրամադրումը.

դ) նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանում այդ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորստի ճանաչումը:

Կորստի գումարն իրենից ներկայացնում է դեբիտորական պարտքերի անվանական գումարի և դրանց մարման գնահատված գումարի գեղչված արժեքի միջև տարբերությունը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Դեբիտորական պարտքերի հաշվեկշռային արժեքի նվազեցման համար օգտագործվում է պահուստի հաշիվ:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստը նվազում է, և այդ նվազումն օբյեկտիվորեն կարելի է կապել արժեքի իջեցումից հետո տեղի ունեցած դեպքի հետ (օրինակ՝ դեբիտորական պարտքերի հավաքագրման կամ պարտապանի վճարունակության բարելավում), ապա դեբիտորական պարտքերի արժեքի իջեցումը հակադարձվում է: Հակադարձումը չպետք է հանգեցնի դեբիտորական պարտքերի այնպիսի հաշվեկշռային արժեքի, որը կզերազանցեր այն արժեքը, որը կլիներ, եթե այդ դեբիտորական պարտքերի իջեցման հակադարձման ամսաթվի դրությամբ արժեզրկումը ճանաչված չլիներ: Հակադարձումը ևս ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Դեբիտորական պարտքը դուրս է գրվում հաշվեկշռից այն և միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը կորցնում է վերահսկողությունը պայմանագրային իրավունքների նկատմամբ, որոնք կազմում են այդ ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը): Ընկերությունը կորցնում է այդ

վերահսկողությունը, եթե այն իրացնում է պայմանագրով սահմանված օգուտների նկատմամբ իրավունքները, իրավունքների ուժի մեջ լինելու ժամկետը (հայցային վաղեմության ժամկետը) լրանում է կամ Ընկերությունը հրաժարվում է այդ իրավունքներից:

Տրված փոխառությունների չափում

Տրված փոխառությունները վերագրվում են «Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր» խմբին:

Տրված փոխառությունը սկզբնապես չափվում է իր իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի ձեռքբերմանը:

Սկզբնական ճանաչման պահին անտոկոս և ցածր տոկոսադրույքով տրված ժամկետային փոխառության գեղչումից (իրական արժեքով չափումից) առաջացած զուտ արդյունքը (վնասը) ճանաչվում է

- սեփական կապիտալում, եթե ֆինանսական ակտիվը բաժնետերերի ու նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունների գծով է, և
- շահույթում կամ վնասում, եթե ֆինանսական ակտիվը այլ կողմերի գծով է:

Զեղչումը կատարվում է շուկայական տոկոսադրույքներով:

Ֆիքսված մարման ժամկետով տրված փոխառությունների հետագա չափումը կատարվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Մնացած այլ տրված փոխառությունները չափվում են սկզբնական արժեքով:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները դրամարկղում դրամական միջոցներն են և ցպահանջ ավանդները:

Դրամական միջոցների համարժեքները պահվում են կարճաժամկետ դրամական պարտավորությունները բավարարելու նպատակով, այլ ոչ թե ներդրման կամ այլ նպատակներով: Որպեսզի ներդրումները որակվեն որպես դրամական միջոցների համարժեքներ, դրանք պետք է լինեն ազատ փոխարկելի՝ նախապես հայտնի դրամական գումարներով, և դրանց արժեքի փոփոխման ռիսկը պետք է լինի ոչ նշանակալի: Հետևաբար, ներդրումները սովորաբար դասվում են դրամական միջոցների համարժեքների շարքին միայն այն դեպքում, եթե դրանք ունեն մարման կարճ ժամկետ, օրինակ՝ ձեռքբերման օրվանից երեք ամիս, կամ ավելի քիչ: Բանկային օվերդրաֆտները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, կազմում են Ընկերության դրամական միջոցների կառավարման բաղկացուցիչ մասը և, որպես բաղադրիչ, դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում ներառվում են դրամական միջոցներում և դրամական միջոցների համարժեքներում, իսկ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ պարտավորություններում:

4.9. Բաժնային գործիքներ

Որպես պարտավորություն կամ սեփական կապիտալ դասակարգումը Ընկերության կողմից թողարկված պարտքային և բաժնային գործիքները դասակարգվում են կա'մ որպես ֆինանսական պարտավորություններ, կա'մ էլ որպես սեփական կապիտալ՝ պայմանագրային համաձայնության բովանդակությանը և ֆինանսական պարտավորության ու բաժնային գործիքի սահմանումներին համապատասխան:

Բաժնային գործիքը պայմանագիր է, որը հավաստում է կազմակերպության՝ բոլոր պարտավորությունները հանելուց հետո մնացած ակտիվների բաժնի նկատմամբ իրավունք: Ընկերության կողմից թողարկված բաժնային գործիքները ճանաչվում են ստացված մուտքերի հիման վրա՝ հանած թողարկմանը ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները:

Ընկերության սեփական բաժնային գործիքների հետգնումը ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում՝ որպես վերջինիս նվազեցում: Ընկերության սեփական բաժնային գործիքների գնման, վաճառքի, թողարկման կամ մարման գծով շահույթում կամ վնասում որևէ օգուտ կամ կորուստ չի ճանաչվում:

4.10. Ֆինանսական պարտավորություններ

Ճանաչում

Ընկերությունը ֆինանսական պարտավորությունը ճանաչում է, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ապաճանաչում

Ընկերությունը ֆինանսական պարտավորությունը (կամ ֆինանսական պարտավորության մի մասը) ապաճանաչում է, երբ այն մարվում է, այսինքն՝ երբ պայմանագրում նշված պարտականությունը կատարվում է կամ չեղյալ է համարվում կամ ուժը կորցնում է: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված կամ վճարվելիք հատուցման միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Գոյություն ունեցող փոխառուի և փոխատուի միջև նշանակալիորեն տարբերվող պայմաններով պարտքային գործիքների փոխանակությունը հաշվառվում է որպես սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մարում և նոր ֆինանսական պարտավորության ճանաչում: Նմանապես, գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորության կամ դրա մի մասի պայմանների նշանակալի վերափոխումը (անկախ այն բանից, արդյոք այն վերագրելի է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններին) հաշվառվում է որպես սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մարում և նոր ֆինանսական պարտավորության ճանաչում:

Նասակարգում

Ֆինանսական պարտավորության կատեգորիաներն են՝

- ֆինանսական պարտավորություններ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- այլ ֆինանսական պարտավորություններ:

Առևտրական կրեդիտորական պարտքերի չափում

Առևտրական կրեդիտորական պարտքերը վերագրվում են «Այլ ֆինանսական պարտավորություններ» խմբին:

Սկզբնական ճանաչման պահին կրեդիտորական պարտքը չափվում է սկզբնական արժեքով (սկզբնական հաշվում նշված գումարով), բացառությամբ այն դեպքերի, երբ զեղչման ազդեցությունը գգալի է: Այս դեպքում կրեդիտորական պարտքը չափվում է զեղչված արժեքով:

Կրեդիտորական պարտքը դուրս է գրվում հաշվեկշռից այն և միայն այն դեպքում, երբ այն մարվում է, այսինքն՝ երբ պայմանագրով սահմանված պարտականությունը կատարվել է, չեղյալ է համարվել կամ լրացել է դրա ուժի մեջ լինելու ժամկետը (հայցային վաղեմության ժամկետը):

Ստացված վարկերի և փոխառությունների չափում

Ստացված վարկերը և փոխառությունները վերագրվում են «Այլ ֆինանսական պարտավորություններ» խմբին:

Ստացված վարկը և փոխառությունը սկզբնապես չափվում է իր իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը:

Սկզբնական ճանաչման պահին անտոկոս և ցածր տոկոսադրույքով ստացված ժամկետային փոխառության զեղչումից (իրական արժեքով չափումից) առաջացած գուտ արդյունքը (օգուտը) ճանաչվում է

- որպես սեփական կապիտալի այլ տարր, եթե ֆինանսական պարտավորությունը բաժնետերերի ու նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունների գծով է, և
- շահույթում կամ վնասում, եթե ֆինանսական պարտավորությունը այլ կողմերի գծով է:

Սկզբնական չափումից հետո ստացված վարկերը և փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.11. Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Երբ աշխատակիցը հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերությանը մատուցել է ծառայություն, Ընկերությունը, աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների չգեղչված գումարը, որոնք ակնկալվում է վճարել այդ ծառայության դիմաց, ճանաչում է՝

ա) որպես պարտավորություն՝ արդեն վճարված գումարները հանելուց հետո: Եթե արդեն վճարված գումարը գերազանցում է հատուցումների չգեղչված գումարը, Ընկերությունը ճանաչում է այդ տարբերությունը որպես ակտիվ՝ այն չափով, որով կանխավճարը կհանգեցնի, օրինակ, ապագա վճարումների կրճատման կամ դրամական միջոցների վերադարձի, և

բ) որպես ծախս, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ՖՀՄՄ-ներով պահանջվում կամ թույլատրվում է հատուցումների գումարը ներառել մեկ այլ ակտիվի արժեքի մեջ (օրինակ, պաշարների, հիմնական միջոցների դեպքում):

Ընկերությունը փոխհատուցելի բացակայությունների ձևով աշխատակիցների հատուցումների ակնկալվող ծախսումները ճանաչում է՝

ա) կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների դեպքում (օրինակ՝ տարեկան արձակուրդը)՝ այն ժամանակ, երբ աշխատակիցները ծառայություն են մատուցում, որն ավելացնում է իրենց իրավունքները ապագա փոխհատուցելի բացակայությունների նկատմամբ, և

բ) չկուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների դեպքում (օրինակ՝ ժամանակավոր անաշխատունակությունը)՝ այն ժամանակ, երբ բացակայությունը տեղի է ունենում:

Ընկերությունը կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների գծով ակնկալվող ծախսումները չափում է որպես լրացուցիչ գումար, որը Ընկերությունը ակնկալում է վճարել որպես հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ կուտակված չօգտագործված իրավունքների արդյունք: Ընդ որում այդ հաշվարկներում ներառվում է նաև պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների մասը:

4.12. Գործառնական վարձակալություն-որպես վարձակալ

Գործառնական վարձակալության տրված (ստացված) ակտիվները ճանաչվում են վարձատուի հաշվեկշռում:

Որպես վարձակալ, գործառնական վարձակալության գծով վարձավճարները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են որպես ծախս կամ ծախսում գծային հիմունքով, եթե մեկ այլ սխտեմատիկ հիմունք ավելի լավ չի ներկայացնում ակտիվի օգտագործումից օգուտների ստացման ժամանակային գրաֆիկը:

4.13. Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ

Ճանաչում

Պահուստը ճանաչվում է, երբ՝

ա) Ընկերությունն ունի ներկա պարտականություն (իրավական կամ կառուցողական)՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք.

բ) հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք. և

գ) պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Պայմանական պարտավորությունը և պայմանական ակտիվը չեն ճանաչվում:

Չափում

Որպես պահուստ ճանաչված գումարը իրենից ներկայացնում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ներկա պարտականությունը մարելու համար պահանջվող ծախսումների լավագույն գնահատականը:

Եթե ժամանակի մեջ դրամի արժեքի ազդեցությունը էական է, ապա պահուստի գումարը իրենից ներկայացնում է այն ծախսումների ներկա արժեքը, որոնք, ըստ ակնկալության, կպահանջվեն այդ պարտականությունը մարելու համար:

Զեղչման դրույքը (կամ դրույքները) պետք է լինի այն դրույքը (կամ դրույքները)՝ առանց հաշվի առնելու հարկման ազդեցությունը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի և այդ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

պարտավորությանը հատուկ ռիսկերի ընթացիկ շուկայական գնահատումները: Ջեդձման դրույքը չպետք է արտացոլի այն ռիսկերը, որոնց գծով դրամական միջոցների ապագա հոսքերի գնահատումներն արդեն ճշգրտվել են:

Պահուստը պետք է օգտագործվի միայն այն ծախսումների դիմաց, որոնց գծով այդ պահուստը սկզբնապես ճանաչվել էր:

4.14. Հասույթ

Զափում

Հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով:

Սովորաբար հատուցումը ունի դրամական միջոցների կամ դրամական միջոցների համարժեքի տեսք, իսկ հասույթը՝ ստացված կամ ստացվելիք դրամական միջոցների կամ դրանց համարժեքների գումարն է:

Երբ պայմանավորվածության արդյունքում գործարքը վերածվում է ֆինանսականի, հատուցման իրական արժեքը որոշվում է բոլոր ապագա վճարումների զեդձման հիման վրա՝ կիրառելով պայմանական տոկոսադրույքը: Պայմանական տոկոսադրույքն ավելի հստակ որոշվում է՝

ա) նման վարկունակություն ունեցող թողարկողի նմանատիպ ֆինանսական գործիքի համար գերակշռող դրույքաչափով, կամ՝

բ) տոկոսադրույքով, որը զեդձում է ֆինանսական գործիքի անվանական գումարը՝ այն հասցնելով ապրանքների կամ ծառայությունների ընթացիկ վաճառքի գին:

Իրական արժեքի և հատուցման անվանական գումարի տարբերությունը ճանաչվում է տոկոսային հասույթ:

Ապրանքների վաճառք

Ապրանքների վաճառքից ստացվող հասույթը ճանաչվում է, երբ բավարարված են հետևյալ բոլոր պայմանները՝

ա) Ընկերությունը գնորդին է փոխանցում ապրանքների սեփականության հետ կապված ռիսկերի և հատույցների նշանակալի մասը:

բ) Ընկերությունը չի պահպանում ո՛չ կառավարման շարունակական մասնակցություն, որը սովորաբար բխում է սեփականության իրավունքից, և ո՛չ էլ վաճառված ապրանքների նկատմամբ արդյունավետ վերահսկում:

գ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը:

դ) հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն:

ե) գործարքի հետ կապված կատարված կամ կատարվելիք ծախսումները հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Սովորաբար սեփականության հետ կապված ռիսկերի և հատույցների փոխանցումը գնորդին համընկնում է սեփականության իրավունքի կամ տիրապետման իրավունքի փոխանցման հետ:

Երբ ապրանքները վաճառվում են, դրանց հաշվեկշռային արժեքը պետք է ճանաչվի որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, երբ ճանաչվում է դրանց հետ կապված հասույթը:

Ծառայությունների մատուցում

Երբ ծառայությունների մատուցման գործարքի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, գործարքից հասույթը ճանաչվում է՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանի հիման վրա: Գործարքի արդյունքը կարելի է արժանահավատորեն գնահատել, եթե բավարարվեն հետևյալ բոլոր պայմանները՝

ա) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը:

բ) հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Ընկերություն:

գ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանը:

դ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի համար կատարված և գործարքն ավարտելու համար անհրաժեշտ ծախսումները:

Տոկոսներ

Տոկոսները ճանաչվում են, երբ՝

ա) հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Ընկերություն.

բ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթների գումարը:

Տոկոսը ճանաչվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսի մեթոդը:

4.15. Կառուցման պայմանագրեր

Պայմանագրի հասույթը ներառում է՝

ա) պայմանագրով համաձայնեցված հասույթի նախնական գումարը.

բ) պայմանագրային աշխատանքներում փոփոխությունները, վնասապահանջները և խրախուսիչ վճարումները՝

i) այնքանով, որքանով հավանական է, որ դրանք կհանգեցնեն հասույթի.

ii) դրանք հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Պայմանագրի ծախսումները ներառում են՝

ա) այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերաբերում են կոնկրետ պայմանագրին.

բ) այն ծախսումները, որոնք վերագրվում են ընդհանուր պայմանագրի գործունեությանը և կարող են վերագրվել տվյալ պայմանագրին.

գ) այլ ծախսումներ, որոնք, պայմանագրի պայմանների համաձայն, հատուկ գանձվում են պատվիրատուից:

Կոնկրետ պայմանագրին ուղղակիորեն վերաբերող ծախսումներն ընդգրկում են՝

ա) տեղամասերում աշխատողների աշխատանքային ծախսումները, ներառյալ տեղամասերում վերահսկողությունը.

բ) կառուցման աշխատանքների համար օգտագործվող նյութերի ծախսումները.

գ) պայմանագրի կատարման նպատակով օգտագործվող հիմնական միջոցների մաշվածությունը.

դ) հիմնական միջոցները և նյութերը կառուցման տեղամաս և տեղամասից տեղափոխելու ծախսումները.

ե) հիմնական միջոցների վարձակալության ծախսումները,

զ) նախագծման և տեխնիկական օժանդակության ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն կապված են տվյալ պայմանագրին.

է) թերությունների վերացման և երաշխիքային աշխատանքների կատարման համար գնահատված ծախսումները, ներառյալ սպասվող երաշխիքային ծախսումները.

ը) երրորդ կողմերի վնասապահանջները:

Այն ծախսումները, որոնք վերագրվում են ընդհանուր պայմանագրի գործունեությանը և կարող են վերագրվել կոնկրետ պայմանագրին, ընդգրկում են՝

ա) ապահովագրական վճարները.

բ) նախագծի և տեխնիկական օժանդակության ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն կապված չեն կոնկրետ պայմանագրին.

գ) կառուցման վերադիր այլ ծախսումներ:

Այսպիսի ծախսումները բաշխվում են պարբերական և խելամիտ մեթոդներով և հետևողականորեն կիրառվում են բոլոր այն ծախսումների նկատմամբ, որոնք կրում են համանման բնութագրեր: Բաշխումը հիմնված է կառուցման աշխատանքների նորմալ մակարդակի վրա: Կառուցման վերադիր այլ ծախսումներն ընդգրկում են այնպիսի ծախսումներ, ինչպիսիք են կառուցող անձնակազմի աշխատավարձի գծով տվյալների պատրաստման և մշակման ծախսումները: Ծախսումները, որոնք վերագրվում են ընդհանուր պայմանագրի գործունեությանը և կարող են բաշխվել կոնկրետ պայմանագրերին, ընդգրկում են նաև փոխառության ծախսումները:

Ծախսումները, որոնք պայմանագրի պայմանների համաձայն հատուկ գանձվում են պատվիրատուից, կարող են ներառել որոշ ընդհանուր վարչական ծախսումներ, ինչպես նաև մշակման ծախսումներ, որոնց փոխհատուցումը կարգավորվում է պայմանագրի պայմաններով:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ծախսումները, որոնք չեն կարող վերագրվել պայմանագրի գործունեությանը կամ չեն կարող վերագրվել պայմանագրին, չեն ներառվում կառուցման պայմանագրի ծախսումների մեջ: Այսպիսի ծախսումներն ընդգրկում են՝

ա) ընդհանուր վարչական ծախսումները, որոնց փոխհատուցումը պայմանագրով նախատեսված չէ:

բ) վաճառքի ծախսումները:

գ) հետազոտության և մշակման ծախսումները, որոնց փոխհատուցումը պայմանագրով նախատեսված չէ:

դ) տվյալ պայմանագրի կատարման ընթացքում չօգտագործված հիմնական միջոցների մաշվածությունը:

Պայմանագրի ծախսումներն ընդգրկում են այն ծախսումները, որոնք վերագրելի են տվյալ պայմանագրի կնքման վերաբերյալ համաձայնություն ստանալու ամսաթվից մինչև պայմանագրի վերջնական ավարտն ընկած ժամանակաշրջանին: Այնուամենայնիվ, ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն կապված են տվյալ պայմանագրի հետ և առաջացել են մինչև պայմանագրի կնքման համաձայնություն ստանալը, ևս ներառվում են պայմանագրի ծախսումների մեջ, եթե դրանք հնարավոր է առանձնացնել և արժանահավատորեն չափել, և հավանական է, որ տվյալ պայմանագիրը կկնքվի: Երբ պայմանագրի կնքման համաձայնություն ստանալու հետ կապված ծախսումները ճանաչվում են որպես ծախս դրանց առաջացման ժամանակաշրջանում, դրանք չեն ներառվում պայմանագրի ծախսումների մեջ, եթե պայմանագիրը կնքվում է հետագա ժամանակաշրջանում:

Երբ կառուցման պայմանագրի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, պայմանագրի հասույթը և ծախսումները, որոնք կապված են կառուցման պայմանագրի հետ, համապատասխանաբար ճանաչվում են որպես հասույթ և որպես ծախս՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ պայմանագրային աշխատանքների ավարտվածության աստիճանի հիման վրա: Կառուցման պայմանագրի ակնկալվող վնասը ճանաչվում է որպես ծախս անմիջապես:

Հաստատագրված գնով պայմանագրի դեպքում կառուցման պայմանագրի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, երբ բավարարվեն ստորև բերված բոլոր պայմանները՝

ա) պայմանագրի ընդհանուր հասույթը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

բ) հավանական է, որ պայմանագրի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Ընկերություն:

գ) հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ հնարավոր է արժանահավատորեն չափել և՛ պայմանագրի ավարտման համար անհրաժեշտ ծախսումները, և՛ պայմանագրի ավարտվածության աստիճանը:

դ) հնարավոր է հստակորեն որոշել և արժանահավատորեն չափել պայմանագրին վերագրվող ծախսումներն այնպես, որ հնարավոր լինի փաստացի կատարված պայմանագրի ծախսումները համեմատել նախորդ գնահատումների հետ:

Ծախսում գումարած պայմանագրի դեպքում կառուցման պայմանագրի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, երբ բավարարվեն ստորև բերված բոլոր պայմանները՝

ա) հավանական է, որ պայմանագրի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Ընկերություն:

բ) տվյալ պայմանագրին վերագրվող ծախսումները՝ անկախ այն հանգամանքից՝ դրանք փոխհատուցվող են, թե ոչ, հնարավոր է հստակորեն որոշել և արժանահավատորեն չափել:

Երբ կառուցման պայմանագրի արդյունքները հնարավոր չէ արժանահավատորեն գնահատել՝

ա) հասույթը պետք է ճանաչվի միայն պայմանագրի փաստացի այն ծախսումների չափով, որոնք հավանական է, որ կփոխհատուցվեն:

բ) պայմանագրի ծախսումները պետք է ճանաչվեն որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում կատարվել են:

Երբ հավանական է, որ պայմանագրի ծախսումների հանրագումարը կգերազանցի պայմանագրի հասույթի հանրագումարին, ակնկալվող վնասը ճանաչվում է որպես ծախս անմիջապես:

Պայմանագրի աշխատանքների ավարտվածության աստիճանը որոշվում է պայմանագրի աշխատանքների ֆիզիկական ավարտվածության աստիճանից ելնելով:

Ավարտվածության տոկոսի մեթոդը կիրառվում է կուտակային հիմունքով՝ յուրաքանչյուր հաշվառման ժամանակաշրջանում պայմանագրի հասույթի և ծախսումների ընթացիկ գնահատումների նկատմամբ:

4.16. Փոխառության ծախսումներ

Հանաչում

Փոխառության ծախսումները, որոնք անմիջականորեն կապված են որակավորվող ակտիվի ձեռք բերման, կառուցման կամ արտադրության հետ, կապիտալացվում են որպես տվյալ ակտիվին վերագրվող ծախսումների (ինքնարժեքի) մի մաս: Մնացած այլ դեպքերում փոխառության ծախսումները ճանաչվում են որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում կատարվում (հաշվեգրվում) են:

Կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումներ

Այնքանով, որքանով Ընկերությունը միջոցները բացառապես փոխ է առնում որակավորվող ակտիվ ձեռք բերելու նպատակով, փոխառության ծախսումների գումարը, որը ենթակա է այդ ակտիվի վրա կապիտալացման, Ընկերությունը որոշում է որպես փոխառության փաստացի ծախսումներ, որոնք առաջանում են այդ փոխառությունից տվյալ ժամանակաշրջանում՝ հանած այդ փոխառու միջոցների ժամանակավոր ներդրումից ստացվող ցանկացած եկամուտ:

Այնքանով, որքանով Ընկերությունը միջոցները փոխ է առնում ընդհանուր նպատակներով և օգտագործում է որակավորվող ակտիվի ձեռքբերման (կառուցման, արտադրության) նպատակով, Ընկերությունը կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումների գումարը որոշում է՝ այդ ակտիվի գծով ծախքերի նկատմամբ կիրառելով կապիտալացման դրույքը: Կապիտալացման դրույքը տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերության չմարված փոխառություններին վերաբերող փոխառության ծախսումների միջին կշռված մեծությունն է, բացառությամբ այն փոխառությունների, որոնք բացառապես կատարվել են որակավորվող ակտիվի ձեռքբերման (կառուցման, արտադրության) նպատակով: Մի ժամանակաշրջանում կապիտալացված փոխառության ծախսումների գումարը չպետք է գերազանցի այդ ժամանակաշրջանում կատարված փոխառության ծախսումներին:

Կապիտալացման մեկնարկը

Ընկերությունը սկսում է փոխառության ծախսումների կապիտալացումը՝ որպես որակավորվող ակտիվի արժեքի մաս, մեկնարկի ամսաթվին: Կապիտալացման համար մեկնարկի ամսաթիվը այն ամսաթիվն է, երբ Ընկերությունը առաջին անգամ բավարարում է հետևյալ բոլոր պայմանները՝

- ա) ակտիվի համար կատարում է ծախքեր.
- բ) կատարում է փոխառության ծախսումներ. և
- գ) ձեռնարկում է այն աշխատանքները, որոնք անհրաժեշտ են՝ ակտիվը օգտագործման կամ վաճառքի նախատեսված վիճակի բերելու համար:

Կապիտալացման դադարեցումը

Ընկերությունը դադարեցնում է փոխառության ծախսումների կապիտալացումը, երբ որակավորվող ակտիվը օգտագործման կամ վաճառքի նախատեսված վիճակի բերելու համար անհրաժեշտ աշխատանքներն ըստ էության կատարված են:

Երբ Ընկերությունը որակավորվող ակտիվի կառուցումն ավարտում է մաս-մաս, և յուրաքանչյուր մաս պատրաստ է օգտագործման, երբ այլ մասերում կառուցումը դեռևս շարունակվում է, փոխառության ծախսումների կապիտալացումը այդ մասի համար դադարեցնում է, երբ այդ մասն իր նախատեսված օգտագործման կամ վաճառքի նպատակով պատրաստելու համար անհրաժեշտ բոլոր աշխատանքներն ըստ էության ավարտված են:

4.17. Արտաբժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ

Ֆունկցիոնալ արժույթ

Ֆունկցիոնալ արժույթը որոշելիս Ընկերությունը հաշվի է առնում ստորև նշված գործոնները՝

- ա) արժույթը՝

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

-որը հիմնականում ազդում է ապրանքների և ծառայությունների վաճառքի գների վրա (հաճախ այն արժույթը, որով իր ապրանքների և ծառայությունների վաճառքի գները սահմանվում և հաշվարկները կատարվում են). և

-այն երկրի արժույթը, որի մրցակցային գործոններն ու կանոններն են հիմնականում որոշում իր ապրանքների և ծառայությունների վաճառքի գները.

բ) արժույթ, որը հիմնականում ազդում է ապրանքների մատակարարման կամ ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ աշխատուժի, նյութական և այլ ծախսումների վրա (նշվածը հաճախ այն արժույթն է, որով նման ծախսումները սահմանվում և կատարվում են):

Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ դրամն է:

Սկզբնական ճանաչում

Արտարժույթով գործառնությունը սկզբնապես ճանաչման պահին հաշվառվում է ֆունկցիոնալ արժույթով՝ արտարժույթի գումարի նկատմամբ կիրառելով ֆունկցիոնալ արժույթի և արտարժույթի միջև գործառնության ամսաթվի դրությամբ սփոթ փոխանակման փոխարժեքը:

Որպես սփոթ փոխանակման փոխարժեք ընդունվում է արժույթային շուկայում ձևավորված արտարժույթների միջին փոխարժեքը՝

	31.12.2014	31.12.2013
	ՀՀ դրամ	ՀՀ դրամ
1 ԱՄՆ դոլար	474.97	405.64
1 Եվրո	577.47	559.54
1 Ռուբլի	8.15	12.44

Հաջորդող հաշվետու ժամանակաշրջանների վերջի դրությամբ տեղեկատվության ներկայացում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին՝

ա) արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով փակման փոխարժեքը.

բ) սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում (ներկայացվում) են գործառնության ամսաթվի փոխանակման փոխարժեքով և

գ) իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում (ներկայացվում) են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխանակման փոխարժեքով:

Փոխարժեքային տարբերությունների ճանաչումը

Փոխարժեքային տարբերությունները, որոնք առաջանում են դրամային հոդվածների մարման արդյունքում, կամ երբ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են մի փոխարժեքով, որը տարբերվում է տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանում դրանց սկզբնապես ճանաչման կամ նախորդ ֆինանսական հաշվետվություններում վերահաշվարկման փոխարժեքից, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում այն ժամանակաշրջանում, որում դրանք առաջացել են, բացառությամբ՝

- Դրամային հոդվածի հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները, որոնք կազմում են արտերկրյա ստորաբաժանումում հաշվետու կազմակերպության կատարած գուտ ներդրման մի մասը, կոնկրետ իրավիճակից ելնելով, ճանաչվում են Ընկերության առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների կամ արտերկրյա ստորաբաժանման անհատական ֆինանսական հաշվետվությունների շահույթում կամ վնասում: Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում, երբ արտերկրյա ստորաբաժանումը դուստր կազմակերպություն է, այդպիսի փոխարժեքային տարբերությունները սկզբնապես ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում և սեփական կապիտալից վերադասակարգվում են որպես գուտ ներդրման օտարումից շահույթ կամ վնաս:

4.18. ՇահութահարկԸնթացիկ հարկ

Ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների համար ընթացիկ հարկային պարտավորությունները (ակտիվները) չափվում են այն գումարով, որն ակնկալվում է, որ կվճարվի բյուջե (կփոխհատուցվի բյուջեից)՝ կիրառելով հարկերի դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնք ակնկալվում է, որ կիրառման մեջ կլինեն ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Այլ տեղեկատվության բացակայության դեպքում Ընկերությունը կիրառում է 20% դրույք՝ հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների և օգտագործվող նվազեցվող (հանվող) ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն զեղչվում (դիսկոնտավորվում):

Հետաձգված հարկային ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ստուգվում (վերանայվում) է: Ընկերությունը նվազեցնում է հետաձգված հարկային ակտիվի հաշվեկշռային արժեքն այն չափով, որքանով որ այլևս հավանական չէ, որ կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել: Ցանկացած այդպիսի նվազեցում վերականգնվում է այն չափով, որքանով որ հավանական է դառնում բավարար հարկվող շահույթի ստացումը:

Եկամուտ կամ ծախս ներկայացում

Ընթացիկ և հետաձգված հարկերը պետք է ճանաչվեն որպես եկամուտ կամ ծախս և ներառվեն տվյալ ժամանակաշրջանի շահույթի կամ վնասի մեջ, բացառությամբ հարկի այն մասի, որոնք վերաբերում են այն հոդվածներին, որոնք, նույն կամ տարբեր ժամանակաշրջանում, ճանաչված են՝

(ա) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում՝ պետք է ճանաչվեն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

(բ) ուղղակիորեն սեփական կապիտալում՝ պետք է ճանաչվեն ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընկերությունը շահույթ կամ վնասի, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի և սեփական կապիտալի հոդվածները ներկայացնում է՝ հանելով համապատասխան հարկային հետևանքները:

Հաշվանցում

Ընկերությունը ընթացիկ հարկային ակտիվները և ընթացիկ հարկային պարտավորությունները հաշվանցում է այն և միայն այն դեպքում, եթե՝

ա) ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, և՛

բ) մտադիր է՝ կամ հաշվարկն իրականացնել (ակտիվը կամ պարտավորությունը մարել) գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

Ընկերությունը հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը հաշվանցում է այն և միայն այն դեպքում, եթե՝

ա) ունի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք հաշվանցելու հետաձգված հարկային ակտիվները հարկային պարտավորությունների դիմաց, և՛

բ) հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից՝

I. նույն հարկատուից (հարկվող միավորից), կամ՝

II. տարբեր հարկատուներից, որոնք մտադիր են կամ մարել ընթացիկ հարկային պարտավորությունները և ակտիվները գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվները և մարել պարտավորությունները միաժամանակ՝ յուրաքանչյուր ապագա ժամանակաշրջանում, որի

ընթացքում ակնկալվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունների և ակտիվների զգալի գումարների մարում կամ փոխհատուցում:

4.19. Սխալներ

Ընկերությունը ուղղում է նախորդող ժամանակաշրջանի էական սխալները հետընթաց (բացառությամբ երբ անիրագործելի է կոնկրետ ժամանակաշրջանի վրա սխալի հետևանքների կամ դրա կուտակային հետևանքների որոշումը) դրանց հայտնաբերումից հետո հրապարակման համար հաստատված առաջին ֆինանսական հաշվետվություններին փաթեթում՝

ա) վերահաշվարկելով ներկայացված այն նախորդող ժամանակաշրջանի (ժամանակաշրջանների) համեմատելի գումարները, որոնցում տեղի է ունեցել սխալը, կամ

բ) եթե սխալը տեղի է ունեցել նախքան մինչև ներկայացված ամենավաղ ժամանակաշրջանը, ապա ակտիվների, պարտավորությունների և սեփական կապիտալի սկզբնական մնացորդները վերահաշվարկելով ներկայացված նախորդող ամենավաղ ժամանակաշրջանի համար:

4.20. Հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխություններ

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխության հետևանքը, բացառությամբ ստորև շարադրվածի, ճանաչվում է առաջընթաց՝ արտացոլվելով շահույթի կամ վնասի մեջ՝

ա) փոփոխման ժամանակաշրջանում, եթե փոփոխությունն ազդում է միայն տվյալ ժամանակաշրջանի վրա, կամ

բ) փոփոխման ժամանակաշրջանում և հետագա ժամանակաշրջաններում, եթե փոփոխությունը երկուսի վրա էլ ազդում է:

Այնքանով, որքանով հաշվապահական հաշվառման գնահատման փոփոխությունն առաջացնում է ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություն կամ առնչվում է սեփական կապիտալի որևէ հոդվածի հետ, այն ճանաչվում է համապատասխան ակտիվի, պարտավորության կամ սեփական կապիտալի հոդվածի հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման միջոցով՝ փոփոխության ժամանակաշրջանում:

Այն դեպքերում, երբ դժվար է տարբերակել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունը հաշվապահական հաշվառման գնահատման փոփոխությունից, այն դիտվում է որպես հաշվառման գնահատման փոփոխություն՝ համապատասխան բացահայտմամբ:

4.21. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում փոփոխություններ

Ընկերությունը փոփոխում է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը միայն այն դեպքում, եթե այդ փոփոխությունը՝

ա) պահանջվում է որևէ ՖՀՄՄ-ով, կամ

բ) հանգեցնում է ֆինանսական հաշվետվություններում Ընկերության ֆինանսական վիճակի, ֆինանսական արդյունքների և դրամական միջոցների հոսքերի վրա գործառնությունների, այլ դեպքերի և իրադարձությունների ազդեցության վերաբերյալ առավել արժանահավատ և տեղին (ռելևանտ) տեղեկատվության ներկայացմանը:

Եթե Ընկերությունը հաշվապահական հաշվառման նոր քաղաքականությունը կիրառում է հետընթաց, ապա հաշվապահական հաշվառման նոր քաղաքականությունը կիրառում է նախորդող ժամանակաշրջանների համադրելի տեղեկատվության նկատմամբ՝ հետ գնալով այնքան ժամանակաշրջան, որքան քաղաքականության հետընթաց կիրառումը իրագործելի է: Հետընթաց կիրառությունը նախորդող ժամանակաշրջանի նկատմամբ իրագործելի չէ, քանի դեռ հնարավոր չէ որոշել այդ ժամանակաշրջանի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության սկզբնական և վերջնական մնացորդների կուտակային հետևանքը: Ճշգրտման հանրագումարը, որը վերաբերում է ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված ժամանակաշրջաններին նախորդող ժամանակաշրջաններին, վերագրվում է ամենավաղ ժամանակաշրջանում ներկայացված սեփական կապիտալի յուրաքանչյուր ազդեցություն կրած բաղադրիչի սկզբնական մնացորդին: Սովորաբար, ճշգրտումը վերագրվում է չբաշխված շահույթին: Այնուամենայնիվ, ճշգրտումը կարող է վերագրվել սեփական կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչի (օրինակ՝ մեկ այլ ՖՀՄՄ-ի պահանջները բավարարելու նպատակով):

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Երբ Ընկերության համար անիրագործելի է հաշվապահական հաշվառման նոր քաղաքականությունը կիրառել հետընթաց՝ բոլոր նախորդող ժամանակաշրջանների նկատմամբ նոր քաղաքականության կիրառման կուտակային հետևանքը որոշելու անկարողության պատճառով, ապա Ընկերությունը նոր քաղաքականությունը կիրառում է առաջընթաց՝ հնարավոր ամենավաղ ժամանակաշրջանից սկսած: Այդ դեպքում Ընկերությունը հաշվի չի առնում ակտիվների, պարտավորությունների և սեփական կապիտալի՝ մինչ այդ ամսաթիվն առաջացող կուտակային ճշգրտման բաժինը: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություն թույլատրվում է, եթե նույնիսկ հնարավոր չէ այդ քաղաքականությունը առաջընթաց կիրառել ցանկացած նախորդող ժամանակաշրջանի համար:

4.22. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Ընկերությունը ճշգրտում է իր ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած ճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Ընկերությունը չի ճշգրտում իր ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած չճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Եթե շահաբաժինները առաջադրվում կամ հայտարարվում են հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո, Ընկերությունը չի ճանաչում այդ շահաբաժինները որպես պարտավորություն՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

5. Հաշվապահական կարևոր դատողությունները և գնահատման անորոշության հիմնական աղբյուրները

ՖՀՄՄ-ներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմումը դեկլարությունից պահանջում է կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք նշանակալի ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա: Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները վերանայվում են:

6. Նոր և փոփոխված ՖՀՄՄ-ների կիրառումը

6.1 Կիրառված՝ նոր և փոփոխված ՖՀՄՄ-ներ, որոնք էական ազդեցություն չեն ունեցել ֆինանսական հաշվետվություններին վրա

Ստորև ներկայացված նոր ստանդարտները և ստանդարտների փոփոխությունները՝ գործում են 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, սակայն Ընկերության կողմից չեն կիրառվել սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Ընկերության դեկլարության գնահատմամբ հետևյալ փոփոխություններն էական ազդեցություն չեն ունեցել իր ֆինանսական վիճակի կամ գործունեության վրա:

Ներդրումային կազմակերպություններ - ՖՀՄՄ 10 «Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ», ՖՀՄՄ 12 «Այլ կազմակերպություններում բաժնեմասերի բացահայտում» և ՀՀՄՄ 27 «Համախմբված և առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ» ստանդարտներում փոփոխությունների համաձայն այն ներդրումային կազմակերպությունները, որոնք բավարարում են ՖՀՄՄ 10 «Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ» ստանդարտում սահմանված չափանիշներին, պարտավոր են վերահսկվող կազմակերպություններում, ինչպես նաև ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում ներդրումները հաշվառել իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով: միակ բացառությունը դա այն դուստր կազմակերպություններն են, որոնք համարվում են ներդրումային կազմակերպության ներդրումային գործունեության շարունակությունը: Համախմբման բացառությունը պարտադիր է, և ոչ այլընտրանքային: Փոփոխությունները գործում են 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող են կիրառվել հետընթաց:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում- ՀՀՄՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում» ստանդարտի փոփոխությունների չեն առաջադրում ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվանցման նոր կանոններ, փոխարենը այս փոփոխությունները պարզաբանում են հաշվանցման չափանիշները՝ դրանց կիրառման անհամապատասխանություններին անդրադառնալու նպատակով: Փոփոխությունների համաձայն կազմակերպությունը տվյալ պահին ունի հաշվանցման իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, եթե այդ իրավունքը կախված չէ ապագա դեպքերից և ենթակա է կիրառման թե՛ բնականոն գործունեության և թե՛ կազմակերպության կամ բոլոր պայմանագրային կողմերի կողմից պարտականությունների չկատարման, վերջիններիս լուծարման կամ սնանկացման դեպքում: Փոփոխությունները գործում են 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և ենթակա են կիրառման հետընթաց:

Փոխհատուցվող գումարների բացահայտումներ ոչ ֆինանսական ակտիվների համար- ՀՀՄՍ 36 «Ակտիվների արժեզրկում» ստանդարտում փոփոխությունները անդրադառնում են արժեզրկված ակտիվների փոխհատուցվող գումարների վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտմանը, եթե այդ գումարները հիմնված է իրական արժեքի և օտարման ծախսերի տարբերության վրա: Փոփոխությունները գործում են 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող են կիրառվել հետընթաց:

Ածանցյալ գործիքների նորացում (հին պայմանագրի նորով փոխարինում) և հեջի հաշվառման շարունակականություն - ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ստանդարտում փոփոխությունները գործում են 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող են կիրառվել հետընթաց:

7. Դեռևս չկիրառվող նոր և փոփոխված ՖՀՄՍ-ները

Մի շարք նոր ստանդարտներ և ստանդարտների փոփոխություններ չէին գործում 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և չեն կիրառվել սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Այդ ստանդարտներից և փոփոխություններից ստորև ներկայացվածները հնարավոր է, որ ազդեցություն ունենան Ընկերության ֆինանսական վիճակի և գործունեության վրա: Ընկերությունը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները և դրանց փոփոխությունները ուժի մեջ մտնելու օրվանից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

Մահմանված հատուցումների պլաններ- ՀՀՄՍ 19 «Աշխատակիցների հատուցումներ» ստանդարտում փոփոխությունները գործում են 2014թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող են կիրառվել հետընթաց:

ՖՀՄՍ 14 «Կարգավորիչ հետաձգված հաշիվներ» ստանդարտը ուժի մեջ կտնի 2016թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել հետընթաց:

Համատեղ գործառնություններում բաժնեմասի ձեռքբերման հաշվառում - ՖՀՄՍ 11 «Համատեղ համաձայնություններ» ստանդարտում փոփոխությունը ուժի մեջ կտնի 2016թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել հետընթաց:

Մաշվածության եւ ամորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում – ՀՀՄՍ 16 «Հիմնական միջոցներ» և ՀՀՄՍ 38 «Ոչ նյութական ակտիվներ» ստանդարտներում փոփոխությունները կգործեն 2016թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող են կիրառվել հետընթաց:

Բերքատու բույսեր- ՀՀՄՍ 16 «Հիմնական միջոցներ» և ՀՀՄՍ 41 «Գյուղատնտեսություն» ստանդարտներում փոփոխությունները ուժի մեջ կտանի 2016թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել հետընթաց:

ՖՀՄՍ 15 «Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից» ստանդարտը սահմանում է համապարփակ շրջանակ որոշելու համար, թե ե՞րբ և ի՞նչ չափով է հասույթը ճանաչվում: Այն փոխարինելու է հասույթի ճանաչման ուղեցույցին, ներառյալ ՀՀՄՍ 18 «Հասույթ», ՀՀՄՍ 11 «Կառուցման պայմանագրեր» և ՖՀՄՍԿ Մեկնաբանություն 13 «Հաճախորդի հավատարմության ծրագրեր»: Փոփոխությունները ուժի մեջ կմտնեն **2017թ. հունվարի 1-ին** կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող են կիրառվել հետընթաց:

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտը կփոխարինի ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում» ստանդարտին : ՖՀՄՍ 9-ի առաջին մասը, որը վերաբերում է ֆինանսական ակտիվների դասակարգմանը և չափմանը, հրապարակվեց 2009թ. նոյեմբերին: Երկրորդ մասը, որը վերաբերում է ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգմանը և չափմանը, հրապարակվեց 2010թ. հոկտեմբերին: Երրորդ մասը, որը վերաբերում է հեջի ընդհանուր հաշվառմանը, հրապարակվեց 2013թ. նոյեմբերին: Ստանդարտի ամբողջական տարբերակը հրապարակվեց 2014թ. հուլիսին: Ստանդարտը ուժի մեջ կմտնի **2018թ. հունվարի 1-ին** կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել հետընթաց:

8. Հիմնական միջոցներ

ՊՈՈ ղրամ

	<i>Շենքեր</i>	<i>Կառուցվածքներ</i>	<i>Մեքենաներ և սարքավորումներ</i>	<i>Տրանսպորտային միջոցներ</i>	<i>Արտադրական գույք, տնտեսական գույք, գործիքներ</i>	<i>Այլ հիմնական միջոցներ</i>	<i>Հողամասեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք								
31 դեկտեմբեր 2013թ.	945,829	49,078	2,347,329	1,185,167	41,659	39,822	483,449	5,092,333
Ձեռք բերում	-	-	175,211	23,867	9,197	2,333	-	210,608
Դուրս գրում	-	-	(36,352)	(28,280)	(316)	-	-	(64,948)
31 դեկտեմբեր 2014թ.	945,829	49,078	2,486,188	1,180,754	50,540	42,155	483,449	5,237,993
Կուտակված մաշվածություն								
31 դեկտեմբեր 2013թ.	137,652	15,078	1,181,815	530,274	30,736	27,231	-	1,922,786
Տարեկան մաշվածություն	23,924	3,118	323,896	154,231	6,340	3,674	-	515,183
Դուրս գրված ակտիվների գծով կուտակված մաշվածություն	-	-	(36,351)	(21,406)	(258)	-	-	(58,015)
31 դեկտեմբեր 2014թ.	161,576	18,196	1,469,360	663,099	36,818	30,905	-	2,379,954
Հաշվեկշռային արժեք								
31 դեկտեմբեր 2013թ.	808,177	34,000	1,165,514	654,893	10,923	12,591	483,449	3,169,547
31 դեկտեմբեր 2014թ.	784,253	30,882	1,016,828	517,655	13,722	11,250	483,449	2,858,039

Մաշվածություն

<i>‘000 դրամ</i>	<i>Ծանոթ.</i>	<i>2014</i>	<i>2013</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝		515,183	434,423
• արտադրական նշանակության	21	496,692	414,537
• վարչական նշանակության		18,491	19,348

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխություններ չեն եղել:

Գրավադրում

Վարկային պայմանագրերի շրջանակներում գրավադրված է 708,307 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով հիմնական միջոցներ:

Հիմնական միջոցների սեփականության իրավունքի այլ սահմանափակումներ չկան:

Այլ

Դեռևս օգտագործման մեջ գտնվող, սակայն լրիվ մաշված հիմնական միջոցների համախառն հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 215,001 հազար դրամ:

Հիմնական միջոցների ձեռք բերման պայմանագրային հանձնառություններ չկան:

9. Փոխառություններ

<i>‘000 դրամ</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2014թ</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2013թ</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝	848,265	795,178
• երկարաժամկետ փոխառություններ, որից՝	798,483	773,860
<i>կապակցված կողմերի գծով</i>	<i>736,983</i>	<i>773,860</i>
• կարճաժամկետ փոխառություններ, որից	49,782	21,318
<i>կապակցված կողմերի գծով</i>	<i>21,182</i>	<i>6,768</i>

Փոխառությունները տրամադրվել են տոկոսով և անտոկոս: Սկզբնական ճանաչման պահին փոխառությունները չափվել են իրական արժեքով, սկզբնական ճանաչումից հետո՝ ամորտիզացված արժեքով: Սկզբնական ճանաչման պահին տրված անտոկոս փոխառությունների գումարի զեղչումը (իրական արժեք) իրականացվել է 12% տարեկան տոկոսադրույքով: Զեղչումից առաջացած գուտ արդյունքը ճանաչվել է սեփական կապիտալում, իսկ տոկոսային եկամուտը՝ շահույթ (վնասում) (ծանոթ. 23):

10. Պաշարներ

<i>‘000 դրամ</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2014թ</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2013թ</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝	468,384	494,421
• շինանյութ	276,426	188,664
• վառելանյութ	17,759	19,561
• պահեստամաս	81,724	81,201
• արտադրանք	50,201	37,614
• անավարտ արտադրություն	-	124,064

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

• ապրանքներ	2,447	113
• այլ նյութեր	39,827	43,204

2014թ. որպես ծախս ճանաչված պաշարների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 2,472,125 հազար դրամ:

11. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

<i>‘000 դրամ</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2014թ.</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2013թ.</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝	1,530,281	1,296,185
• կատարված շին. աշխատանքներից, որից՝ <i>կապակցված կողմերի գծով</i>	1,376,419 737,336	1,081,857 757,336
• պաշարների վաճառքից, որից՝ <i>կապակցված կողմերի գծով</i>	138,576 112,861	193,306 128,677
• գործառնական վարձակալությունից, որից՝ <i>կապակցված կողմերի գծով</i>	14,082 7,560	20,649 3,960
• հիմնական միջոցների վաճառքից, որից՝ <i>կապակցված կողմերի գծով</i>	1,204 -	373 373

12. Դրամական միջոցներ

	<i>Մնացորդ 31.12.2014թ.</i>			<i>Մնացորդ 31.12.2013թ.</i>		
	<i>ԱՄՆ</i>			<i>ԱՄՆ</i>		
	<i>Եվրո</i>	<i>դոլար</i>	<i>‘000 դրամ</i>	<i>Եվրո</i>	<i>դոլար</i>	<i>‘000 դրամ</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝	0,79	0,67	49,257	0,82	0,8	81,648
• դրամարկղում	-	-	232	-	-	19,822
• բանկում՝ արժույթով			49,007			61,826
• բանկում՝ արտարժույթով	0,79	0,67	18	0,82	0,8	0,8

13. Այլ ընթացիկ ակտիվներ

<i>‘000 դրամ</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2014թ.</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2013թ.</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝	107,238	106,735
• աշխատավարձի գծով կանխավճար	81,020	77,294
• հետաձգված հաշվանցման ենթակա ԱԱՀ	3,439	6,454
• դեբ. պարտք տուժանքների և փոխհատ-ի գծով	22,702	22,366

14. Մեփական կապիտալ

Մեփական կապիտալը (զուտ ակտիվները) ձևավորված է կանոնադրական կապիտալից (թողարկված և տեղաբաշխված (վճարված) կապիտալ), չբաշխված շահույթից (վնասից)՝ ներառյալ հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) ֆինանսական արդյունքը և շահաբաժնի կանխավճարը, պահուստային կապիտալից (հիմնադրամից): Մեփական կապիտալում է ներառվում նաև բաժնետերերին ու նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպություններին տրված ու ստացված անտոկոս կամ շուկայականից ցածր

տոկոսադրույքով փոխառությունների սկզբնական չափումից առաջացած զուտ արդյունքը (սեփական կապիտալի այլ տարրեր):

Կանոնադրական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալը կազմվել է բաժնետերերի ձեռք բերած հասարակ (սովորական) բաժնետոմսերի անվանական արժեքից: Յուրաքանչյուր հասարակ (սովորական) բաժնետոմս տալիս է իր սեփականատեր հանդիսացող բաժնետիրոջը միևնույն իրավունքներ:

Ընկերության կանոնադրական կապիտալը կազմում է 51,130,000 (հիսունմեկ միլիոն հարյուր երեսուն հազար դրամ) ՀՀ դրամ, որը կազմում է 20,452 հատ սովորական բաժնետոմս, մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքը կազմում է 2,500 դրամ: Կանոնադրական կապիտալի բոլոր բաժնեմասերը տեղաբաշխված են և վճարված: Հաշվետու տարում կանոնադրական կապիտալի փոփոխություն տեղի չի ունեցել:

Գրավադրում

Բանկում գրավադրված է Ընկերության արժեթղթեր՝ հասարակ անվանական բաժնետոմսեր 11,286 /տասնմեկ հազար երկու հարյուր ութսունվեց/ հատ, 5 տարի ժամկետով:

Չբաշխված շահույթ

Ընկերությունն իրավունք ունի տարեկան մեկ անգամ իրականացնել իր շահույթի բաշխում բաժնետերերի միջև: Շահույթի բաշխման մասին որոշումն ընդունվում է ընդհանուր ժողովի կողմից: Բաշխման ենթակա շահույթը բաշխվում է ընկերության բաժնետերերի միջև՝ ըստ ընկերության կանոնադրական կապիտալում նրանց բաժնեմասերի չափերի:

Պահուստային կապիտալ

Ընկերությունում ստեղծվում է պահուստային կապիտալ (հիմնադրամ)՝ ոչ պակաս կանոնադրական կապիտալի 15 տոկոսից: Եթե պահուստային կապիտալը կազմում է կանոնադրությամբ սահմանված չափից ավելի փոքր մեծություն, ապա հատկացումներն այդ կապիտալին կատարվում են շահույթից՝ առնվազն 5 տոկոսի չափով, ինչպես նաև Ընկերության նոր արժեթղթերի թողարկման արժեքի և դրանց անվանական արժեքի միջև եղած տարբերությունից ստացվող միջոցներից:

Պահուստային կապիտալն օգտագործվում է Ընկերության կորուստները ծածկելու, ինչպես նաև Ընկերության պարտատոմսերը մարելու և բաժնետոմսերը հետ գնելու համար, եթե Ընկերության շահույթը և այլ միջոցները դրա համար չեն բավարարում: Պահուստային կապիտալը չի կարող օգտագործվել այլ նպատակների համար:

Ընկերությունը, կանոնադրությամբ սահմանված կարգով, ստեղծել է պահուստային կապիտալ, որը կազմում է 60,580 հազար դրամ: Հաշվետու տարում պահուստային կապիտալի փոփոխություն տեղի չի ունեցել:

15. Վարկեր

‘000 դրամ	Տոկոսա- դրույք	Մարման ժամկետ	Մնացորդ 31.12.2014թ.	Մնացորդ 31.12.2013թ.
Ընդամենը ընթացիկ վարկեր, այդ թվում՝			572,817	289,162
ՀՀ դրամով վարկեր	14%	12/09/2016	40,233	-
ՀՀ դրամով վարկեր	13%	23/09/2015	149,800	-
ՀՀ դրամով վարկեր	14%	09/09/2016	30,798	-

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

ՀՀ դրամով վարկեր	14%	10/07/2014	-	16,667
ՀՀ դրամով վարկեր	15%	14/08/2014	-	71,707
ՀՀ դրամով վարկեր	15%	04/07/2014	-	21,003
Եվրոյով վարկեր	8%	01/08/2016	154,618	-
ԱՄՆ դոլարով վարկեր	11%	20/10/2014	-	13,468
ԱՄՆ դոլարով վարկեր	11%	20/07/2016	45,122	38,535
ԱՄՆ դոլարով վարկեր	10.5%	27/09/2016	118,742	-
ԱՄՆ դոլարով վարկեր	10.5%	25/09/2018	30,390	129,724
Հաշվեգրված տոկոսներ			2,835	(1,942)
Երաշխիքի գծով պարտավորություն			279	-
Ընդամենը ոչ ընթացիկ վարկեր, այդ թվում՝			288,882	413,547
ՀՀ դրամով վարկեր	14%	12/09/2016	44,767	-
ՀՀ դրամով վարկեր	14%	09/09/2016	34,202	-
ԱՄՆ դոլարով վարկեր	10.5%	25/09/2018	91,170	-
ԱՄՆ դոլարով վարկեր	10.5%	05/08/2014	-	109,317
ԱՄՆ դոլարով վարկեր	10.5%	27/09/2016	118,743	304,230

Գրավադրում

Վարկային պայմանագրերի շրջանակներում գրավադրված է 708,307 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով հիմնական միջոցներ, ինչպես նաև Ընկերության արժեթղթերը՝ հասարակ անվանական բաժնետոմսեր 11,286 /տասնմեկ հազար երկու հարյուր ութսունվեց/ հատ, 5 տարի ժամկետով:

16. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր

‘000 դրամ

	<i>Մնացորդ 31.12.2014թ.</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2013թ.</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝	48,667	83,362
• նյութերի ձեռքբերումից	4,565	9,541
• ծառայությունների ձեռքբերումից, որից <i>կապակցված կողմերի գծով</i>	20,058	29,617
	500	500
• հիմնական միջոցների ձեռքբերումից	-	11,187
• գործառնական վարձակալությունից	24,044	31,010

Առևտրային կրեդիտորական պարտքերը տոկոսային չեն և, որպես կանոն, մարվում են 30 օրվա ընթացքում:

17. Այլ հարկեր և պարտադիր վճարներ

‘000 դրամ

	<i>Մնացորդ 31.12.2014թ.</i>		<i>Մնացորդ 31.12.2013թ.</i>	
	<i>կանխավճար</i>	<i>պարտա- վորություն</i>	<i>կանխավճար</i>	<i>պարտա- վորություն</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝	603	47,917	384	137,927
• ԱԱՀ	-	26,937	-	101,247
• եկամտային հարկ	-	20,015	-	34,935

18. Աշխատավարձի և այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտավորություն

<i>‘000 դրամ</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2014թ</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2013</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝	129,349	145,354
• աշխատավարձի գծով	32,714	46,819
• կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների գծով	96,635	98,535

19. Շահաբաժնի գծով պարտավորություն

<i>‘000 դրամ</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2013թ</i>	<i>Ավելացում</i>	<i>Նվազեցում</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2014թ</i>
Ընդամենը	88,623	102,344	(59,922)	131,045

Հաշվետու տարում հայտարարվել է 102,260 հազար դրամ շահաբաժին և կատարվել է դուրս գրված 84 հազար դրամ շահաբաժնի վերականգնում: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող հայտարարված շահաբաժինը կազմել է 5 հազար դրամ (ծանոթ. 25):

20. Այլ պարտավորություններ

<i>‘000 դրամ</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2014թ</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2013թ</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝	51,365	27,021
• պարտքեր աշխատակիցներին՝ ձեռքբերումների գծով	2,248	857
• պարտքեր աշխատակիցներին՝ գործուղումների գծով	48,155	25,019
• պարտքեր աշխատակիցներին՝ վնասի փոխհատուցման գծով	962	1,144

21. Վաճառքներ

<i>‘000 դրամ</i>	<i>2014թ.</i>			<i>2013թ.</i>		
	<i>Հասույթ</i>	<i>Ինքնարժեք</i>	<i>Շահույթ</i>	<i>Հասույթ</i>	<i>Ինքնարժեք</i>	<i>Շահույթ</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝	5,319,317	(4,532,794)	786,523	4,535,915	(3,427,260)	1,108,665
• շին. աշխատանքների կատարումից	4,603,063	(4,216,039)	387,024	3,924,273	(3,150,091)	774,182
• ծառայությունների մատուցումից	353,931	(23,077)	330,854	315,709	(16,992)	298,717
• արպրանքների վաճառքից	362,323	(293,678)	68,645	295,932	(260,176)	35,756

22. Այլ եկամուտներ (ծախսեր)

<i>‘000 դրամ</i>	<i>2014</i>	<i>2013</i>
Այլ եկամուտներ (օգուտներ) ընդամենը, այդ թվում՝	30,962	100,582

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

• պաշարների արժեքի փոփոխությունից և փչացումից	-	20,870
• գործառնական վարձակալությունից	29,617	71,362
• տույժերից, տուգանքներից	-	4,986

<i>‘000 դրամ</i>	2014	2013
Այլ ծախսեր (վնասներ) ընդամենը, այդ թվում՝	(110,359)	(91,337)
• ակտիվների վաճառքից	(19,212)	-
• անհատույց տրված ակտիվներից	(66,228)	(60,415)
• ՀՄ լուծարումից	(3,843)	(9,959)
• վնասի փոխհատուցումից	(14,223)	(20,890)
• տույժերից, տուգանքներից	(5,984)	-

23. Ֆինանսական եկամուտներ և ֆինանսական ծախսեր

<i>‘000 դրամ</i>	2014	2013
Ֆինանսական եկամուտներ ընդամենը, այդ թվում՝	85,004	76,257
• կապակցված կողմերի գծով	85,004	76,257
Ֆինանսական (տոկոսային) ծախսեր ընդամենը, այդ թվում՝	(92,312)	(129,297)
• վարկերի գծով	(92,312)	(129,297)

Ֆինանսական եկամուտը տրված անտոկոս և տոկոսով փոխառությունների գծով տոկոսային եկամուտն է։ Անտոկոս փոխառությունները սկզբնական ճանաչման պահին չափվել են իրական (գեղջված) արժեքով, սկզբնական ճանաչումից հետո՝ ամորտիզացված արժեքով։ Արդյունավետ տոկոսադրույքը գնահատվել է 12% (ծանոթ. 9)։

24. Շահութահարկ

<i>‘000 դրամ</i>	2014	2013
• շահույթ (վնասում) ճանաչված շահութահարկի գումար, այդ թվում՝	(86,042)	(97,378)
○ ընթացիկ հարկի գծով	(90,804)	(75,282)
○ հետաձգված հարկի գծով	4,762	(22,096)
• ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված շահութահարկի գումար, այդ թվում՝		
○ հետաձգված հարկի գծով	11,179	13,311

Արփա-Սևան ԲԲԸ

‘000 դրամ

Հարկի գործող միջին դրույքի և

հարկի կիրառվող դրույքի թվային համադրում

	2014	2013
Հարկի կիրառվող դրույք	20%	20%
Շահույթը մինչև հարկումը	340,740	769,011
Չնվազեցվող ծախսեր/չհարկվող եկամուտներ	109,985	(19,946)
Հարկվող շահույթը	450,725	749,065
Ընթացիկ հարկ	90,145	149,813
Ընթացիկ հարկի արտոնություն	-	74,531

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ընթացիկ հարկը՝ արտոնությունից հետո	-	75,282
Հարկի գործող միջին դրույքը	26%	19%

Հետաձգված հարկ

‘000 դրամ

	Ծանոթ.	31.12.2014		
		Հաշվեկշռա- յին արժեք	Հարկային բազա	(+) Հարկվող ժամանակվոր տարբերություն (-) Նվազեցվող (հանվող) ժամանակավոր տարբերություն
Հիմնական միջոցներ	8	2,372,328	1,410,436	961,892
Տրված փոխառություններ	9	538,529	674,640	(136,111)
Աշխատավարձի և այլ կարճ.հատուցումների գծով պարտավորություն Ընդամենը	18	129,349	32,714	(96,635)
				729,146
Հարկի դրույքը				20%
Հետաձգված հարկային պարտավորություն				145,829

‘000 դրամ

	Ծանոթ.	31.12.2013		
		Հաշվեկշռա- յին արժեք	Հարկային բազա	(+) Հարկվող ժամանակվոր տարբերություն (-) Նվազեցվող (հանվող) ժամանակավոր տարբերություն
Հիմնական միջոցներ	8	2,684,476	1,696,875	987,601
Տրված փոխառություններ	9	795,178	987,182	(192,004)
Աշխատավարձի և այլ կարճ.հատուցումների գծով պարտավորություն Ընդամենը	18	145,354	46,819	(98,535)
				697,062
Հարկի դրույքը				20%
Հետաձգված հարկային պարտավորություն				139,412

«Հիմնական միջոցներ» հոդվածում հարկվող ժամանակավոր տարբերությունը առաջացել է հիմնական միջոցի միավորի՝ իրական արժեքով ներկայացումից և ֆինանսական ու հարկային հաշվառման նպատակներով տարբեր օգտակար ծառայության ժամկետների կիրառումից:

«Տրված փոխառություններ» հոդվածում նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը առաջացել անտոկոս փոխառությունների գեղչումից: Ընդ որում՝ փոխառությունների սկզբնական չափման ժամանակ առաջացած հարկային հետևանքը (հետաձգված հարկային ակտիվը) ճանաչվել է սեփական կապիտալում:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

«Աշխատավարձի և այլ կաճրաժամկետ հատուցումների գծով պարտավորություն» հոդվածում ժամանակավոր տարբերությունը առաջացել է աշխատակիցների կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների գծով:

Չկան որևէ նվազեցվող (հանվող) ժամանակավոր տարբերություններ, չօգտագործված հարկային վնասներ և չօգտագործված հարկային գեղչեր, որոնց համար ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվել որևէ հետաձգված հարկային ակտիվ:

25. Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ

Ընկերությունը ունի միայն սովորական բաժնետոմսեր՝ 20,452 հատ: Նույնացման հետևանք ունեցող ֆինանսական գործիքներ չկան: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային և նույնացված շահույթները հաշվարկելիս որպես համարիչ օգտագործված գումարը և մայր կազմակերպությանը վերագրվող շահույթը, ինչպես նաև որպես հայտարար օգտագործված սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը և այս հայտարարների համադրումը միմյանց հետ նույնն են, քանի որ Ընկերությունը չունի չվերահսկող բաժնեմաս:

26. Շահույթում կամ վնասում ճանաչված ծախսերի բաժանումը (վերլուծումը)՝ ծախսերի ըստ բնույթի դասակարգմամբ

<i>‘000 դրամ</i>	<i>Ծանոթ.</i>	<i>2014</i>	<i>2013</i>
Հասույթ	21	5,319,317	4,535,915
Գործառնական այլ եկամուտներ		30,872	100,582
Պաշարների փոփոխություններ		(269,184)	(284,097)
Օգտագործված հումք և նյութեր		(1,768,966)	(1,357,263)
Աշխատավարձ և կարճ. այլ հատուցումներ		(1,100,438)	(911,338)
ՀՄ-ների մաշվածություն		(516,253)	(433,884)
ՈՆԱ-ների ամորտիզացիա		(1,901)	(1,901)
Այլ ծախսեր		(1,281,331)	(817,179)
Գործառնական շահույթ		412,116	830,835
Ֆինանսական եկամուտներ	23	85,004	76,257
Ֆինանսական ծախսեր	23	(92,312)	(129,297)
Փոխարժեքային տարբերությունից վնաս		(64,068)	(8,784)
Շահույթը մինչև հարկումը		340,740	769,011
Շահութահարկի գծով եկամուտ (ծախս)	24	(86,042)	(97,378)
Զուտ շահույթ		254,698	671,633

27. Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման նպատակները և քաղաքականությունը

Ընկերության հիմնական ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը, առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը: Ֆինանսական պարտավորությունների հիմնական նպատակն է Ընկերության գործառնականությունների ֆինանսավորումը: Ընկերությունը ունի տրված փոխառություններ, առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր, դրամական միջոցներ:

Ընկերությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերի: Ընկերության ղեկավարությունը վերահսկում է այդ ռիսկերի կառավարման գործընթացը: Ընկերությունը չի հեջավորում իր ենթարկվածությունը այդ ռիսկերին:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Պարտքային ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի մի կողմը իր պարտականությունների չկատարմամբ մյուս կողմի համար կառաջացնի ֆինանսական կորուստ: Ընկերությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկին՝ կապված գործառնական գործունեության (հիմնականում առևտրային դեբիտորական պարտքեր) և ներդրումային գործունեության (տրված փոխառություններ) հետ:

Վաճառքների գծով պարտքային ռիսկի կառավարումն իրականացվում է հաշվապահության կողմից: Դեբիտորական պարտքերի գծով իրականացվում է կանոնավոր մոնիտորինգ: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ իրականացվում է բոլոր գնորդների համար արժեզրկման (անհավաքագրելիության) ստուգում՝ անհատական հիմունքով: Հաշվարկները սահմանվում են անցյալում փաստացի կրած վնասների հիման վրա: Պարտքերի համար ապահովություն չի պահանջվում: Պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքն է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի ռիսկի համակենտրոնացումը գնահատվում է ցածր:

Ընկերությունը, համաձայն Կոնվերս Բանկ ՓԲԸ-ի հետ 25.09.2014թ-ին կնքած թիվ 351208 և 351294 և 24.12.2014թ-ին կնքած թիվ 353213 երաշխավորության պայմանագրերի, իր բանկային հաշիվներին առկա դրամական միջոցներով, ինչպես նաև սեփականության իրավունքով իրեն պատկանող ամբողջ գույքով պարտականությունների չկատարման գծով կրում է 43,697 հազար դրամի համապարտ պատասխանատվություն:

Իրացվելիության ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ Ընկերությունը դժվարություններ կունենա իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոց կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Ընկերությունը իրականացնում է դրամական միջոցների դեֆիցիտի ռիսկի նկատմամբ վերահսկողություն՝ օգտագործելով շարունակական իրացվելիությունը պլանավորելու գործիքը: Ընկերության նպատակն է պահպանել ֆինանսավորման շարունակականության և ճկունության միջև հավասարակշռությունը՝ բանկային օվերդրաֆտների, վարկերի և ապառիկով պաշարների գնման պայմանագրերի օգտագործման միջոցով:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները հավասար են չգեղչված պայմանագրային վճարումներին, բացառությամբ ստացված անտոկոս փոխառությունների:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների մարման վերաբերյալ ամփոփ տեղեկատվություն՝ հիմնված չգեղչված պայմանագրային վճարումների վրա:

‘000 դրամ

31.12.2014թ.	Ցայահանջ	մինչև 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ընդամենը
Վարկեր		572,817	288,882	861,699
ՀՀ դրամ		223,945	78,969	302,914
ԱՄՆ դոլար		194,255	209,913	404,168
Եվրո		154,617	-	154,617
Առևտրային և այլ		28	-	28
կրեդիտորական պարտքեր				
Այլ պարտավորություններ		48,667	-	48,667

‘000 դրամ

31.12.2013թ.	Ցայահանջ	մինչև 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ընդամենը
Վարկեր		289,162	413,547	702,709
ՀՀ դրամ		107,435	-	107,435
ԱՄՆ դոլար		181,727	413,547	595,274
Փոխառություններ		1,015	-	1,015
Առևտրային և այլ		83,362	-	83,362

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

կրեդիտորական պարտքեր
Այլ պարտավորություններ

27,021

-

27,021

Շուկայական ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն շուկայական գների փոփոխությունների հետևանքով: Շուկայական ռիսկը ներառում է երեք տեսակի ռիսկ՝ արժույթային ռիսկ, տոկոսադրույքային ռիսկ և այլ գնային ռիսկ: Շուկայական ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերը, ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը, վաճառքների գծով դեբիտորական պարտքերը, դրամական միջոցները:

Արժույթային ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով: Արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության ռիսկին ենթարկվում է արտարժույթով վարկերը, գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերը և վաճառքների գծով դեբիտորական պարտքերը: Արժույթները, որոնք հիմնականում առաջացնում են նման ռիսկ, հետևյալն են՝ ԱՄՆ դոլար, Եվրո:

Ընկերությունը ունի արտարժույթով գնանշված հետևյալ ֆինանսական գործիքները.

<i>Հոդված</i>	<i>USD</i>		<i>EUR</i>	
	<i>2014</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2013</i>
Ընթացիկ ակտիվներ				
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	403,000	-	-	12
Դրամական միջոցներ	1	1	30	1
Ընթացիկ պարտավորություններ				
Վարկեր	(850,932)	(1,468,989)	(267,750)	-
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	-	(557,191)	-
Զուտ հաշվեկշիռ	(447,931)	(1,468,988)	(824,911)	13

Ընկերության քաղաքականության համաձայն՝ տարեվերջին արտարժույթով ֆինանսական պարտավորությունների և ակտիվների տարբերության զուտ մնացորդը չպետք է գերազանցի տարվա հասույթի 20%-ը:

Աղյուսակում ներկայացված է ԱՄՆ դոլարի և Եվրոյի փոխարժեքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ զգայունությունը՝ այլ փոփոխականների հաստատուն լինելու դեպքում: Ընկերության նախքան հարկումը շահույթի վրա ազդեցությունը պայմանավորված է դրամական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքների փոփոխություններով: Այլ արժույթների փոփոխությունների նկատմամբ Ընկերության ենթարկվածությունը էական չէ:

	ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի փոփոխություն	Նախքան հարկումը շահույթի վրա ազդեցությունը ('000 դրամ)	Եվրոյի փոխարժեքի փոփոխություն	Նախքան հարկումը շահույթի վրա ազդեցությունը ('000 դրամ)
2014թ.	+5%/-5%	(10,638)/ 10,638	+6%/-6%	(28,582)/ 28,582
2013թ.	+5%/-5%	(29,794)/29,794	-	-

Տոկոսադրույքային ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն՝ շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխությունների հետևանքով: Տոկոսադրույքի

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

փոփոխությունները գլխավորապես ազդում են վարկերի վրա՝ փոփոխելով նրանց իրական արժեքը: Ստացված վարկերը ֆիքսված տոկոսադրույքով են:

Տոկոսադրույքների փոփոխությունների զգայունության վերլուծության շրջանակներում բազիսային միավորներում փոփոխությունների վերաբերյալ ենթադրությունները հիմնված են տվյալ պահին շուկայում դիտարկվող վիճակի հիման վրա, ինչը բնորոշում է նախորդ տարիների հետ համեմատած նշանակալի փոփոխականությունը:

Այլ գնային ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն շուկայական գների փոփոխությունների (բացի տոկոսադրույքային ռիսկից և արժույթային ռիսկից առաջացողներից) արդյունքում, անկախ այն բանից, թե այդ փոփոխությունները պայմանավորված են առանձին ֆինանսական գործիքին կամ դրա թողարկողին հատուկ գործոններով, թե շուկայում շրջանառվող բոլոր նմանատիպ ֆինանսական գործիքների վրա ազդող գործոններով:

Այլ գնային ռիսկերի ազդեցությունը էական չէ:

Սեփական կապիտալի կառավարում

Սեփական կապիտալը ներառում է բաժնետերերին վերագրելի կապիտալը՝ այդ թվում բաժնետերերին ու նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպություններին տրված ու ստացված անտոկոս կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառությունների սկզբնական չափումից առաջացած գուտ արդյունքը (ծանոթ. 14):

Սեփական կապիտալի կառավարման հիմնական նպատակն է սեփական կապիտալի վարկունակության կայունության և ֆինանսական ցուցանիշների համապատասխան մակարդակի պահպանումն է՝ Ընկերության գործունեության աջակցության և բաժնետերերի շահույթը մաքսիմալացնելու նպատակով:

Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և կատարում է ճշգրտումներ՝ տնտեսական պայմանների փոփոխություններին համապատասխան: Ընկերության սեփական կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ կարգավորելու նպատակով Ընկերությունը սահմանում է վճարվող շահաբաժինների գումարը կամ կարող է թողարկել նոր բաժնետոմսեր:

28. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ**Կապակցված կողմերի փոխհարաբերությունների բնույթը**

Անվանումը	Բնույթը
Վերահսկող	Հակոբ Հակոբյան՝ խոշոր բաժնետեր (55.18%)
Դուստր կազմակերպություն	«Արփա-Սևան նախագիծ» ՓԲԸ՝ 100% բաժնեմասով

Կապակցված կողմերի հետ գործարքներ**Դուստր կազմակերպություն**

ՊՈՈ ղրամ	Ծանոթ.	Դեբիտորական պարտքեր գործառնական վարձակալության գծով
Մնացորդ 31.12.2013թ.		-
Ավելացում		768
Նվազեցում		768
Մնացորդ 31.12.2014թ.		-

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններԱյլ կապակցված կողմեր

‘000 դրամ	Տրված փոխառություններ	Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	Մտացված փոխառություններ
Ծանոթ.	9	11	16	
Մնացորդ 31.12.2013թ.	780,628	890,346	500	1,000
Ավելացում	172,224	11,196	6,000	36,044
Նվազեցում	(194,687)	(43,785)	(6,000)	(37,044)
Մնացորդ 31.12.2014թ.	758,165	857,757	500	-

Կապակցված կողմերին անտոկոս տրված փոխառությունների գումարը կազմում է 545,640 հազար դրամ մինչև 31/12/2015թ. մարման ժամկետով, և 120,000 հազար դրամը մինչև 31/12/2023թ. մարման ժամկետով: Անտոկոս փոխառությունները գեղջվել են 12% տոկոսադրույքով:

Առանցքային կառավարչական անձնակազմին հատուցումներ

Առանցքային կառավարչական անձնակազմին կարճաժամկետ հատուցումները (աշխատավարձ) 2014թ. կազմել է 32,220 հազար դրամ և 2013թ.՝ 28,685 հազար դրամ: Առանցքային կառավարչական անձնակազմին այլ հատուցումներ չեն եղել:

29. ՊայմանականություններԲիզնես միջավայր

Հայաստանի Հանրապետությունը գտնվում է քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունների փուլում: Չկան բիզնեսի և վերահսկողական այնպիսի զարգացած ենթակառուցվածքներ, ինչպիսիք կան ավելի հասուն շուկայական տնտեսություններում: Ավելին, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել ֆինանսական շուկաների գործունեությունը և վերջիններս ոչ միշտ են ճիշտ արտացոլում ֆինանսական գործիքների արժեքը: Հետագա տնտեսական աճի հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է և տարածաշրջանային անկայունությունը: Աղքատության մակարդակը շարունակում է բարձր մնալ, ինչն ազդում է համընդհանուր գնողունակության և պահանջարկի վրա:

Ապահովագրություն

ՀՀ-ում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում: Ներմուծվում են զարգացած երկրներում վաղուց կիրառելի ապահովագրական գործիքներ:

Հաշվետու տարվա վերջի դրությամբ Ընկերությունը իրականացրել է ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն (ԱՊՊԱ):

Քանի դեռ չի իրականացված ակտիվների ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Ընկերության ֆինանսական վիճակի և ֆինանսական արդյունքների վրա:

Հատական հայցեր

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի և սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վավերացման ամսաթվի դրությամբ Ընկերության դեմ հարուցված դատական հայցեր չկան:

30. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Ճշգրտող դեպքեր կամ էական չճշգրտող դեպքեր տեղի չեն ունեցել հաշվետու ամսաթվից (31.12.2014թ) հետո մինչև վավերացման ամսաթիվը (03.04.2015թ.) ընկած ժամակահատվածում:

31. Ֆինանսական հաշվետվությունների վավերացում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ստորագրվել են հրապարակման համար 2015թ. ապրիլի 3-ին՝ Գլխավոր տնօրեն Պ.Հակոբյանի և գլխավոր հաշվապահ Ս.Փարսյանի կողմից:

Գլխավոր տնօրեն

Պ.Հակոբյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ս.Փարսյան